

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ИЗВРШЕНА РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ**

**„ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА
ГАСИФИКАЦИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“**

02 2018 00 05

Скопје, мај 2019 година

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

СОДРЖИНА

	Страна
Резиме	1 - 5
Основни податоци	6 - 13
Цел, опфат и методологија на ревизијата	13 - 16
Ревизорски наоди	17 - 59
Заклучок	60
Препораки	61 - 63
Прилог 1 – Преглед на предвидени магистрални делници и средства за гасификација согласно физибилити студии	64
Прилог 2 – Преглед на предвидени средства согласно физибилити студии и варијанти	65
Прилог 3 – Преглед на потрошени средства за физибилити студии за гасификација	66
Прилог 4 – Преглед на предвидени средства за гасификација согласно Физибилити студии – дистрибутивна мрежа	67
Прилог 5 – Преглед на повлекување на средства согласно договор за заем/подзаем	68
Прилог 6 – Преглед на потрошени средства за изработка на проекти за гасификација	69
Прилог 7 – Преглед на потрошени средства за надзор	70
Прилог 8 – Преглед на одобрени и потрошени средства со Буџетот на РМ за гасификација	71
Прилог 9 – Преглед на вкупни финансиски средства во АД Македонски енергетски ресурси	72
Прилог 10 – Прегледи на склучени договори	73
Прилог 11 – Преглед на потрошени средства за изградба на гасоводна делница Клечовце – Блок станица 5	74
Прилог 12 – Преглед на предвидени средства за гасификација на РМ согласно физибилити студии	75
Прилог 13 – Преглед на предвидени општини во РМ за изградба на дистрибутивна мрежа	76
Прилог 14 – Забелешки по Нацрт извештај	
Прилог 15 – Одговор на забелешки по Нацрт извештај	

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Кратенки користени во извештајот:

ЗЕ - Закон за енергетика;

МТВ – Министерство за транспорт и врски;

МЕ – Министерство за економија;

МВР – Министерство за внатрешни работи;

МЕР – Македонски енергетски ресурси;

МФ – Министерство за финансии;

РКЕ – Регулаторна комисија за енергетика;

АД – Акционерско друштво;

ЈП – Јавно претпријатие;

ГМРС – Главна мерна регулаторна станица;

МРС – Мерна регулаторна станица;

РС – Регулаторна станица;

БС – Блок станица;

ЗЈН – Закон за јавни набавки;

ЈН – Јавна набавка;

ЕО – Економски оператор;

РМ – Република Македонија;

DESFA S.A. – Оператор на системот за пренос на природен гас во Р. Грција

Палата „Емануел Чучков“
ул. Јордан Мијалков
П.Фах 249
1000 Скопје
Република Македонија
Тел: +389 2 3211 262
Факс: +389 2 3126 311
e-mail: dzt@dzt.gov.mk
www.dzt.gov.mk

Број:10-232/19

Дата: 09.05.2019

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

РЕЗИМЕ

Извршивме ревизија на успешност на тема „Ефикасност на мерки, политики и проекти за гасификација на Република Македонија“. Ревизијата на успешност е спроведена со цел да одговори на прашањето: „Дали надлежните институции преземаат мерки, политики и проекти за ефикасна изградба на гасоводната мрежа во Република Македонија“.

Ревизијата на успешност е извршена согласно Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2018 година.

Опфатот и доказите кои се обезбедени по пат на спроведување на техники и методологија од страна на ревизијата, даваат основа да го изразиме следниот заклучок:

За непречено спроведување на процесот на гасификацијата на РМ, констатиравме дека не се преземени сите неопходни мерки и активности од страна на надлежните институции во РМ. Отсуството на стратегија за развој на енергетиката во РМ за нареден период, целосното завршување на започнатите проекти за изградба на магистралната гасоводна мрежа согласно предвидената динамика и нејзино навремено ставањето во функција, неизградената дистрибутивна гасоводна мрежа во општините во републиката, обезбедувањето на неопходни финансиски средства за целосна изградба на планираната магистрална и дистрибутивна мрежа и зајакнувањето на кадровските капацитети во институциите надлежни за спроведување на процесот на гасификација во РМ, се состојби кои имаат влијание врз ефикасноста на изградбата на гасоводната мрежа во РМ, заради користење на природниот гас како енергенс на цела територија на РМ.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Реализацијата на наведените активности ќе придонесе за подобрување на процесот на гасификација во РМ, со цел поголемо искористување на гасот како реагенс, имајќи го во предвид неговото еколошкото значење во заштита на животната средина.

Активностите на ревизијата на успешност имаат за цел да помогнат наредните активности на надлежните институции да се фокусираат на исполнување на поставените постулати за гасификација на РМ.

Периодот кој беше опфатен со Ревизијата на успешност е 2015 - 2018 година, иако одредени области, прашања и настани се опфатени пред 2015 година и последователно до денот на известување од извршената ревизија.

Целокупниот опфат и доказите кои ги обезбедивме со спроведените техники и методологија, ни дадоа основа да утврдиме повеќе состојби, кои влијаат на ефикасноста во изградбата на магистралната и дистрибутивната гасоводна мрежа во РМ во следните области:

Создадени услови за гасификација во Република Македонија

Во однос на областа која се однесува дали се создадени услови за гасификација на РМ ги утврдивме следните состојби:

- не е донесена нова стратегијата за развој на енергетиката во РМ;
- не е навремено донесена Програмата за реализација на стратегијата за развој на енергетиката во РМ;
- недостига стручен капацитет и финансиска поддршка во енергетскиот сектор што влијае на навремената реализација на програмата за реализација на стратегијата за развој на енергетиката;
- постои забавена динамика во изградбата на магистралната гасоводна мрежа;
- неуспешно спроведените постапки за воспоставување на јавно приватно партнерство не овозможиле започнување на процесот на изградба на дистрибутивната гасоводна мрежа во општините во РМ;
- постои потреба од сопственичко раздвојување на операторот на системот за пренос на природен гас од другите субјекти што се поврзани со дејностите на производство и трговија и снабдување со природен гас;
- донесување и примена на подзаконските акти во областа на природниот гас во предвидените законски рокови;
- разгледување на потребата од донесување на нов Закон за складирање и заштита од запални течности и гасови;
- исплатени се 250.000 евра по основ на пенали поради ненавремено повлекување на средствата, предвидено со договорот за заем;
- изминат е период од 6 години од изработката на физибилити студиите за гасификација на РМ до започнување на изградбата на магистрални гасоводни делници;

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

- не се обновени лиценците за пренос и управување со системот за пренос на природен гас на АД ГА – МА со измените на законот за енергетика;
- АД МЕР – Скопје не ја врши својата приоритетна дејност, поради неизградена магистралната гасоводна мрежа.

Состојба на гасоводната мрежа во Република Македонија

Во однос на областа која се однесува на состојбата со гасоводната мрежа во РМ ги утврдивме следните состојби:

- изградената магистрална делница во 2016 година сеуште не е во функција;
- постои мал процент на реализација на предвидените работи со склучените договори за изградба на магистралните гасоводни делници;
- направен е прекин на изградбата на една од магистралните гасоводни делници поради поминување на трасата во парк шумата Водно поради реакцијата на невладини здруженија за заштита на животната средина;
- потрошени се околу 3 пати повеќе средства за изградба на магистралната делница со средства од рускиот клириншки долг по километар од предвидените средства со физибилити студијата за гасификација на РМ;
- пролонгирани се градежните работи за изградба на магистралните гасоводни делници поради необезбедени средства за експропријација.

Мерки политики и проекти за гасификација на Република Македонија

Во однос на областа која се однесува на преземените мерки, политики и проекти за гасификација на РМ ги утврдивме следните состојби:

- при спроведување на постапките за ЈН утврдените критериуми за бројот на вработени, за техничката опременост и економско финансиската состојба не оневозможуваат примена на начелата на конкурентност и непристрасност;
- изградбата на магистралните делници не се одвива согласно предвидената динамика, поради што постои ризик АД МЕР – Скопје да не може да остварува приходи со кои ќе отпочне да го враќа земениот заем;
- не е изграден систем за управување и контрола, како збирен центар на информации за примање, надзор, преземање и обработка на податоци од сите магистрални гасоводни делници;
- и покрај периодот од 8 години од потребата за отпочнување со подготовка на планирање и изготвување на планска и проектна документација за дистрибутивна гасификациона мрежа освен општина Куманово и Струмица останатите општини во РМ сеуште немаат започнато активности за изградба на дистрибутивната гасоводна мрежа;
- постои потреба од изградбата на интерконективен гасовод со цел обезбедување на дополнителни количини од друг извор на снабдување на природен гас;
- дефинирани се општините во РМ во кои треба да се започнат активности за изградба на дистрибутивната мрежа;

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

- мал дел од општините преземаат мерки за изградба на дистрибутивна гасоводна мрежа освен Куманово и Струмица од кои треба да се искористат позитивните искуства.

За надминување на погоре наведените состојби дадовме и препораки кои се насочени кон надлежните институции, истите се темелат на резултатите од извршената ревизија и се во функција на подобрување и унапредување на ефикасноста во изградбата на гасоводната мрежа во РМ.

Укажуваме дека потребно е надлежните институции да ги интензивираат активностите за обезбедување на финансиски средства со цел изградба на магистралната гасоводна мрежа како и изградба на дистрибутивната мрежа во општините во РМ.

Ефектот на изградбата на магистралната гасоводна мрежа ќе биде поголем со изградбата на дистрибутивната мрежа со цел природниот гас да дојде до крајните корисници.

Со оваа ревизија утврдивме дека е потребно реализирање на останатите средства од заемот со цел завршување на започнатите градби на магистралните гасоводни делници во РМ.

Исто така укажуваме на потребата од поголема меѓународна соработка во насока на обезбедување на финансиски средства за реализација на проекти за изградба на магистрална и дистрибутивна гасоводна мрежа во РМ.

Имајќи во предвид дека голем дел од домаќинствата во РМ го користат дрвото како основен реагенс за затоплување, потребно е да се интензивираат активностите за изградба и пуштање во употреба на веќе изградените магистралните делници со цел користење на гасот како еколошки енергенс, со што ќе се придонесе за заштита на животната средина, преку намалување на штетните материи кои се испуштаат во атмосферата од користењето на дрвото и другите реагенси за затоплување на домаќинствата.

Потребно е да се направат сеопфатни и детални анализи за потребата од изградба на останатата магистрална дистрибутивна гасоводна мрежа, како и за нејзината оправданост во определени општини во РМ, со цел да се искористи примерот за снабдување со природен гас со користење на станици за компресиран гас како што е во општина Струмица, во општините каде што не е исплатливо да се гради магистрална дистрибутивна мрежа.

Во делот на изградбата на дистрибутивната мрежа која е започната и функционира само во Куманово и Струмица, укажуваме на потребата за користење на искуствата и најдобрите практики во овие две општини, при изградбата во дистрибутивната гасоводна мрежа, со цел поефикасна спроведување на процесот на изградба на дистрибутивната мрежа во општините во РМ.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Поголема комуникација и соработка помеѓу надлежните институции во РМ кои преземаат мерки и активности за гасификација, со што ќе се придонесе за подобрување на состојбите, за размена на мислења, решавање на определени проблеми кои се значајни за гасификацијата на РМ, изработка на студии, анализи, програми, планови, мерки и активности кои во голема мера ќе придонесат за поголема ефикасност на процесот на изградбата на гасоводната мрежа во РМ.

Со добро разработена кампања за истакнување на предностите на природниот гас во однос на другите енергенци, едукација и пред се економска оправданост на инвестициите за приклучување на системот, реализацијата на проектот за употребата на природниот гас ќе придонесе за забрзување на процесот на гасификација на Република Македонија. Употребата на природниот гас во сите сфери на живеењето, зависи од степенот на развиеноста на енергетскиот сектор, висината на стандардот, подготвеноста природниот гас да се користи во индустријата и во домаќинствата. Сите овие чинители се битен фактор во развојот на системот за пренос на природниот гас.

Од страна на раководното лице на Генералниот секретаријат на Владата на Република Северна Македонија добиени се забелешки на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор, истите се разгледани и констатирано е дека дел претставуваат, коментар за констатираните состојби, а дел претставуваат забелешки кои не се прифатени од страна на овластениот државен ревизор.

Од страна на раководното лице на АД Македонски енергетски ресурси – Скопје добиени се забелешки на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор, истите се разгледани и констатирано е дека дел претставуваат, коментар, образложение за констатираните состојби, а дел претставуваат забелешки од кои само една делумно е прифатена.

Од страна на претходниот директор на АД Македонски енергетски ресурси – Скопје добиени се забелешки на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор, истите се разгледани и констатирано е дека дел претставуваат, коментар, образложение за констатираните состојби, а дел претставуваат забелешки од кои само една делумно е прифатена.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

I. ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ

1. Вовед

Природниот гас е исклучително корисен енергенс бидејќи неговата употреба може да има широк опсег, од употреба во домаќинствата, преку употреба во индустријата и сообраќајот, до употреба во производство на електрична и топлинска енергија. Главните придобивки од гасификацијата се поевтин енергенс и почиста животна средина, затоа што употребата на овој енергенс придонесува за намалување на загадувањето и подобрување на квалитетот на воздухот.

Предност на гасификацијата е и тоа што граѓаните и фирмите ќе имаат алтернатива односно ќе можат да ги користат постоечките енергенси, но ќе можат да користат и гас.

Користењето на природниот гас во РМ е започнато во октомври 1997 година со пуштањето во пробна работа на магистралниот гасовод од бугарско - македонската граница кај Деве Баир до Скопје. За првпат природниот гас како енергенс е користен во ТЕ - ТО Исток на АД Топлификација.

Магистралниот гасовод меѓу македонско - бугарската граница и Скопје во должина од околу 98 км е реализиран со рабна челична цевка со дијаметар од 530 mm. Максималниот работен притисок е 54 бари. Магистралниот гасовод има номинален капацитет за транспорт на 800 милиони м³ гас годишно. Капацитетот може да се подигне на 1.200 милиони м³ со изградба на компресорска станица на првиот дел на магистралниот гасовод.

Со гасификацијата се постигнуваат позитивни економски ефекти при замена на нафтените деривати со природен гас, се јавуваат помали проблеми со складирањето и со негативно влијание на околината, а неговата употреба ќе значи дополнителни финансиски ефекти на проектите од аспект на намалување на глобалното загадување на атмосферата преку намалување на специфичната емисија на гасови кои предизвикуваат ефект на стаклена градина.

И покрај големите предности кои ги има природниот гас, во последните дванаесет години не најде поголема примена во задоволувањето на енергетските потреби на државата.

При тоа е посебно важно да се нагласи дека природниот гас е најпогодниот енергенс за задоволување на енергетските потреби во урбаните средини. Со примената на гасот најмногу доаѓа до израз неговата особина да не предизвикува сериозни влијанија врз околината и може да се употребува директно во домаќинствата, за производство на електрична и топлинска енергија во прифатливи постројки за урбаните средини.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

---

2. Законска регулатива и стратешки документи

Законската, подзаконската регулатива и стратешките документи во РМ со кои се регулира изградбата на магистралната и дистрибутивната гасоводна мрежа во РМ, се следните:

- Стратегија за развој на енергетиката во РМ;
- Закон за енергетика;
- Закон за градење;
- Закон за локална самоуправа;
- Закон за концесии и јавно приватно партнерство;
- Закон за јавни набавки;
- Закон за градежно земјиште;
- Закон за животна средина;
- Закон за експропријација и
- Останата релевантна законска регулатива поврзана со темата на ревизија.

Стратегија за развој на енергетиката во Република Македонија

Владата на РМ во 2010 година ја донела Стратегијата за развој на енергетиката во Република Македонија 2010 – 2015, врз основа на која е донесена Програма за реализација на Стратегијата 2013 - 2017 година, со цел да се овозможи развој на енергетиката на РМ како основа за севкупен одржлив развој на РМ. Една од основните цели на стратегијата е зголемување на користењето на природниот гас.

Со Стратегијата за развој на енергетиката на Република Македонија се дефинира најпогодниот долгорочен развој на енергетскиот сектор во РМ, со цел да се обезбеди сигурно и квалитетно снабдување на потрошувачите со енергија.

Природниот гас би се обезбедувал со понатамошен развој на преносната мрежа и со изградба на дистрибутивни мрежи. Со приклучување на РМ на планираниот регионален прстен или на некој од другите анализирани гасоводи кој ќе има можности за снабдување од поголем број различни извори би се обезбедила сигурност во снабдувањето со природен гас.

Приклучувањето кон новите гасоводни системи, а особено во регионалната мрежа, е исто така една од мерките на кои треба да се работи организирано и забрзано, со претходно утврдена стратегија.

Република Македонија нема сопствени наоѓалишта на природен гас и поврзана е само со еден главен гасовод. Целокупното количество на природен гас се увезува од Русија преку Меѓународниот коридор 8 кој поминува низ Украина, Молдавија, Романија и Бугарија.

Магистралниот гасовод влегува во РМ кај Деве Баир на границата со Бугарија и се протега преку Крива Паланка, Кратово и Куманово до Скопје во должина од 98 км.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Најголемиот дел од гасната инфраструктура во државата е изграден во периодот 1993-1997 година. Користењето на природен гас започнало во РМ во октомври 1997 година. Гасоводот во изминатиот период од 11 години се користи во степен помал од 10% од неговиот капацитет, за да во 2008 година достигне транспорт на ниво од 15% од капацитетот.

Операирањето со преносната мрежа, согласно лиценцата издадена од РКЕ, ја врши АД ГА - МА кое е акционерско друштво со два акционера кои имаат по 50% од акционерскиот влог. Едниот акционер е државата, а вториот е АД Макпетрол.

Во оваа фаза од развојот на гасификацијата на РМ практично не постои дистрибутивна мрежа. Одреден број директни потрошувачи всушност се приклучени директно на преносната мрежа.

Во поглед на понатамошниот развој на преносната мрежа во РМ од прв приоритет се правците:

- Клевовце - Свети Николе - Штип - Радовиш - Струмица - Гевгелија и
- Скопје - Тетово - Гостивар.

Магистралата Клевовце - Гевгелија со вкупна должина од 166 км и со дијаметар на цевководот од 500 mm со крак Свети Николе - Велес (26 км) е од посебно стратегиско значење, поради можноста за приклучување на гасоводите јужно и југозападно од РМ.

Со овој магистрален цевковод би се покриле во првиот период сите потреби на природен гас во централниот дел на државата во кој има значителен број индустриски потрошувачи, кои би можеле веднаш да се приклучат на природен гас.

Со магистралата Скопје - Тетово - Гостивар, со вкупна должина од 65 км ќе се опфати целокупната потрошувачка на енергија во овој исклучително развиен дел од државата во кој во последните десеттина години се развија доста мали индустриски објекти и голем број на нови згради за домување.

Следни магистрални правци се:

- Штип - Неготино - Кавадарци - Прилеп - Битола - Охрид - Струга (180 км) и
- Гостивар - Кичево - Струга (100 км) со краци за Дебар и за Крушево и за други помали места (100 км).

Овие магистрални правци овозможуваат поврзување на Македонскиот преносен систем со Албанскиот.

За дел од помалите градови може да се размислува за снабдување преку т.н. виртуелни гасоводи (транспорт на природен гас под притисок со цистерни), систем кој веќе се применува и во соседните земји, а кај нас се применува во општина Струмица. Друг правец на снабдување со кој би се покриле потребите на југоисточниот дел на државата е Петрич - Струмица. Должината на овој гасовод треба да биде околу 40 км,

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

а дијаметарот на цевката не поголем од 350 mm. Со овој магистрален гасовод би се покривале потребите на овој дел од државата кои согласно прелиминарните анализи не би требале да бидат поголеми од 70 милиони Nm³. Во оваа количество најголем дел треба да е потрошувачката во пластеници и оранжерији каде би се одгледувале различни земјоделски култури.

Поврзувањето со Србија би се остварило преку Клечовце. За обезбедување на потребниот капацитет и поголема сигурност во снабдувањето на Скопје и на западниот дел на РМ се планира и дополнителен гасовод Клечовце - Скопје.

Закон за енергетика

Донесениот нов Закон за енергетика¹ во 2018 година произлегува од обврските кои РМ ги има преземено за имплементација на Директивите на ЕУ од третиот енергетски пакет за електрична енергија и природен гас, како и имплементација на останатите директиви и регулативи од областа на енергетиката, согласно ратификуваниот Договор за основање на Енергетската заедница.

Третиот енергетски пакет во делот на природниот гас ја опфаќа Директивата 2009/73/ЕС за заедничките правила за внатрешен пазар на природен гас и Регулативата 715/2009 за условите за пристап на мрежите за пренос на природен гас и Директивата 2004/67/ЕС за мерките со кои се обезбедува сигурност во снабдувањето со природен гас.

Со Законот за енергетика се уредува:

- целите и начинот на спроведување на енергетската политика;
- изградбата на енергетски објекти;
- статусот и надлежноста на Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на РМ;
- пазарите на електрична енергија, природен гас, топлинска енергија, како и пазарот на сурова нафта, нафтени деривати и горива за транспорт;
- начинот и постапката за утврдување и исполнување на обврските за обезбедување на јавна услуга на пазарите за електрична енергија, природен гас и топлинска енергија;
- правата и обврските на потрошувачите на енергија и корисниците на енергетските системи и
- начинот и условите за поттикнување на користењето на обновливите извори на енергија.

Дел од целите на законот во однос на природниот гас се:

- безбедно, сигурно и ефикасно функционирање, одржување и развој на системите за пренос и дистрибуција на електрична енергија и природен гас и системите за дистрибуција на топлинска енергија заради обезбедување на високо ниво на услуги за потребите на корисниците на овие системи;

---

¹„Службен Весник на РМ“ на РМ бр.96 од 28.05.2018 година.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

- примена на воспоставените меѓународно усогласени правила за прекугранична размена на електрична енергија и природен гас, како и соработка на операторите на системите за пренос на електрична енергија и на природен гас со соодветните оператори од другите држави во рамки на организираните облици на соработка на операторите и
- сопственичко раздвојување на операторите на системите за пренос и дистрибуција на електрична енергија и природен гас, со цел да се обезбеди нивното работење да биде независно од интересите на нивните сопственици во вршењето на дејностите што се однесуваат на производство, снабдување и/или трговија со електрична енергија и/или природен гас.

Согласно законот операторот на системот за пренос на природен гас е друштво коешто управува со системот за пренос на природен гас и е одговорно за работењето, одржувањето и развојот на системот за пренос на природен гас, како и за поврзувањето со други системи за природен гас и обезбедувањето на долгорочната способност на системот за задоволување на разумните потреби за пренос на природен гас. Операторот на системот за пренос на природен гас е друштво кое е сопственик на системот за пренос на природен гас, не е дел од вертикално интегрирано друштво, носител е на лиценца за вршење на енергетската дејност за пренос на природен гас и сертифицирано е и назначено за оператор на системот за пренос на природен гас од страна на Регулаторната комисија за енергетика.

Операторот на системот за пренос на природен гас е независен од вршењето на други енергетски дејности, и не може да врши други енергетски дејности.

Со цел да се обезбеди независност на операторот на системот за пренос на природен гас, исто лице или лица немаат право во исто време:

- директно или индиректно да учествуваат во управувањето и надзорот со друштво коешто врши некоја од дејностите производство и/или снабдување со природен гас и директно или индиректно да управуваат или остваруваат друго право со операторот на системот за пренос на природен гас;
- директно или индиректно да учествуваат во управувањето и раководењето со операторот на системот за пренос на природен гас и во исто време директно или индиректно да управуваат или остваруваат друго право во друштво кое што врши некоја од дејностите производство и/или снабдување со природен гас и
- да именува членови на органот на надзор и органот на управување на операторот на системот за пренос на природен гас и во исто време директно или индиректно управуваат или остваруваат друго право во друштво кое врши некоја од дејностите производство и/или снабдување со природен гас.

Сопственичкото раздвојување на операторот на системот за пренос на природен гас од другите субјекти што се поврзани со дејностите на производство и трговија и

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

снабдување со природен гас, како обврска којашто произлегува од третиот енергетски пакет се остварува преку:

- обезбедување независност на операторот на системот за пренос на природен гас, преку воведување на обврската исто лице или лица да немаат право во исто време директно или индиректно да учествуваат во управувањето и раководењето со друштво што врши која било од дејностите производство и/или снабдување со природен гас, и во исто време директно или индиректно да управуваат или остваруваат какво било право со операторот на системот за пренос на природен гас;
- назначување на министерството за економија како сопственик на друштвото коешто е оператор на системот за пренос на природен гас, со цел да се обезбеди сопственичко раздвојување од дејностите производство и снабдување/трговија со природен гас коишто се во сопственост на други субјекти. Притоа, со законот се утврдуваат обврски за министерството за самостојно донесување на одлуки за избор на орган на надзор, односно орган на управување на друштвото коешто е оператор на системот за пренос на природен гас и забрана за прифаќање упатства или насоки од Владата на РМ или друг државен орган;

Исто така, се утврдува обврска членовите на органот на надзор односно на органот на управување на операторот на системот за пренос на природен гас, во постапката за донесување на одлуки согласно закон, не смее да бараат ниту да прифаќаат упатства или насоки од Владата на РМ или друг државен орган, освен во случаите утврдени во овој закон, како и да бидат избрани за членови на орган на надзор, односно на орган на управување на друштва коишто вршат производство или снабдување/трговија со природен гас или друштва коишто имаат можност за директно или индиректно влијание врз одлучувањето во тие друштва;

- одобрување од страна на РКЕ на програма за усогласеност со барањата за сопственичко раздвојување донесена од операторот на системот за пренос на природен гас и назначување службеник за усогласеност и
- спроведување на постапка за сертификација на операторот на електропреносниот систем од страна на РКЕ, во соработка со секретаријатот на енергетската заедница заради исполнување на барањата за независност во однос на субјектите што се поврзани со дејностите на производство и снабдување со електрична енергија и природен гас.

Изградбата на системи за пренос на природен гас го врши операторот на системот за пренос на природен гас, во согласност со планот за развој за следните 10 години, одобрен од РКЕ, во кој треба да бидат содржани сите потребни информации за проширувањето и надградбата на преносниот систем, вклучувајќи ги и приоритетите за изградба на нови интерконективни водови усогласени со операторите на соодветните системи во регионот.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Операторот на пазарот на природен гас е друштво кое ги врши работите што се однесуваат на организација, ефикасно функционирање и развој на организираниот пазар на природен гас и е должен да обезбеди доверливост на комерцијалните податоци коишто учесниците на пазарот на природен гас му ги доставуваат. РКЕ во соработка со операторот на пазарот на природен гас и операторот на системот за пренос на природен гас донесува правила за пазар на природен гас со кои особено се уредуваат организацијата и функционирањето на пазарот, условите што треба да ги исполнат учесниците на пазарот, елементи на договорите за учество на пазарот, воспоставувањето, организирањето и контролата на тргувањето со природен гас и помошни услуги, вклучувајќи го и прекуграничното тргување, како и постапката и начинот за собирање и доставување на податоци до РКЕ во однос на состојбите и појавите на пазарот. До основање на операторот на пазар, оваа функција ќе ја врши операторот на системот за пренос на природен гас.

Операторот на дистрибутивен систем за природен гас за определено подрачје на територијата на РМ во кое врши дистрибуција на природен гас го одржува, а кога е економски исплатливо го надградува и проширува дистрибутивниот систем со кој управува и го поврзува со системот за пренос на природен гас.

Операторот на дистрибутивен систем за природен гас е должен:

- да го развива, надградува и одржува системот со кој управува и да обезбеди долгорочна способност на системот за задоволување на оправданите барања за дистрибуција на природен гас;
- да обезбеди сигурно, доверливо, економски исплатливо и безбедно функционирање на системот, да обезбеди сигурна, безбедна и квалитетна испорака на природен гас на недискриминаторен и транспарентен начин и во согласност со пропишаниот квалитет;
- да ги приклучи потрошувачите на дистрибутивната мрежа и да овозможи пристап на трета страна за користење на системот;
- да објави листа, претходно одобрена од РКЕ, со надоместоци за секоја категорија на потрошувачи;
- да го усогласи работењето на системот за дистрибуција на природен гас со работењето на системот за пренос на природен гас;
- по претходно одобрување од РКЕ, да ги донесе и да ги објави мрежните правила за дистрибуција на природен гас за системот со кој управува и
- да ги мери количините на природен гас, што ги презема и испорачува на корисниците на системот со кој управува, со мерни уреди, во согласност со овој закон и мрежните правила за дистрибуција на природен гас.

Согласно законот, предвидено е изградбата на нови системи за дистрибуција на природен гас на определено подрачје од територијата на РМ, да се врши од страна на правни лица врз основа на договор за воспоставување на јавно приватно партнерство кој ќе биде доделен од страна на Владата на РМ или договор за концесија за јавна услуга доделен од страна на Владата на РМ, со кој концесионерот се обврзува да

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

изгради и да користи, управува и одржува нов систем за дистрибуција на природен гас.

Исто така, се предвидува можност нов систем за дистрибуција на природен гас на определено подрачје од територијата на РМ да може да гради и со него да управува и јавно претпријатие или друго правно лице основано од единицата на локалната самоуправа за таа намена.

II. ЦЕЛИ, ОПФАТ И МЕТОДОЛОГИЈА НА РЕВИЗИЈА

1. Цели на ревизијата

- 1.1. Ревизијата на успешност е извршена согласно Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2018 година на тема: Ефикасност на мерки, политики и проекти за гасификација во РМ, со цел да дадеме одговор на прашањето: „Дали надлежните институции преземаат мерки, политики и проекти за ефикасна изградба на гасоводната мрежа во РМ“.
- 1.2. Ревизијата на успешност е спроведена со цел да се даде оценка за ефикасноста во процесот на гасификација во РМ и да даде придонес за зголемување на ефикасноста со цел подобрување на процесот на изградба на магистралната и дистрибутивната гасоводна мрежа преку утврдување на одредени слабости/недоречености во законската и подзаконската регулатива, надлежноста, финансирањето, кадровската екипираност, комуникацијата и соработка на институциите надлежни за процесот на гасификација во РМ, како и мерките и активностите кои ги преземаат надлежните институции за подобрување на ефикасноста на процесот на гасификација во РМ.
- 1.3. Со Ревизијата на успешност опфатени се следните области:
  - Создадени услови за гасификација во РМ;
  - Состојба на гасоводната мрежа во РМ и
  - Мерки, политики и проекти за гасификација на РМ.

2. Опфат на ревизија

- 2.1. Со ревизијата на успешност беа опфатени следните субјекти:
  - Влада на РМ;
  - Министерство за транспорт и врски;
  - Министерство за економија;
  - АД Македонски енергетски ресурси;
  - Регулаторна комисија за енергетика на РМ;
  - ЈП Куманово Гас и
  - ЈП Струмица Гас.
- 2.2. Со ревизијата на успешност го опфативме периодот од 2015 до 2018 година, а дадени се и состојби кои се случиле претходно и последователно.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

---

3. Методологија

- 3.1. Ревизијата на успешност е извршена во согласност со стандардите за државна ревизија на Меѓународната организација на ВРИ (ИНТОСАИ) кои се пропишани за примена во РМ при вршењето на државната ревизија.
- 3.2. Ревизијата на успешност е независно испитување на ефикасноста и ефективноста на владините активности, програми или организации, со оправдана почит кон економијата и целта која води кон подобрувања.
- 3.3. Ревизијата на успешност преставува објективна и систематска проверка на докази со цел обезбедување на независна проценка на „Ефикасноста на мерките, политиките и проектите за гасификација на РМ“.
- 3.4. Заклучоците од оваа ревизија на успешност ќе придонесат за унапредување на ефикасноста на процесот на гасификација на РМ, зголемување на функцијата на надлежните институции во РМ кои во иднина треба да продолжат со мерките и активностите за гасификација на РМ, што ќе придонесе за унапредување на целокупниот процес.
- 3.5. Кај оваа ревизија на успешност го следевме комбинираниот пристап и тоа: пристап насочен кон резултатите и проблемски ориентираниот пристап. Со следењето на пристапот ориентиран кон резултатите бевме насочени да утврдиме дали со имплементација на законските и подзаконските акти, донесените национални стратегии, програми, финансиски извештаи, евиденции, постапки, процедури, мерки, политики и проекти се постигнати соодветни резултати за подобрување на процесот на гасификација на РМ.

Со следење на проблемски ориентиран пристап ги проверивме и анализиравме причините за одредени проблеми со кои се соочуваат надлежните институции во РМ во изградбата на магистралната и дистрибутивната гасоводна мрежа во РМ.
- 3.6. Со цел добивање на релевантни и доволни ревизорски докази кои водат кон ревизорските наоди, заклучоци и препораки ги користевме следните техники на ревизија на успешност: увид во поткрепувачката документација, интервјуа и разговори, подготвени прашалници до надлежните институции, анализи и пресметки, споредување на состојбите со поставените критериуми и други постапки кои имаат за цел да ги откријат причините за евентуалните разлики меѓу поставените критериуми и реалната состојба, како и да дадат објективен одговор на поставената ревизорска цел.
- 3.7. Ревизијата на успешност е извршена во периодот од 09.03.2018 до 30.09.2018 година од тим на Државниот завод за ревизија.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

3.8. Резултатите од спроведената ревизија на успешност беа презентирани на завршен состанок одржан на ден 17.01.2019 година.

Од страна на раководното лице на Генералниот секретаријат на Владата на Република Северна Македонија добиени се забелешки на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор, истите се разгледани и констатирано е дека дел претставуваат, коментар за констатираните состојби, а дел претставуваат забелешки кои не се прифатени од страна на овластениот државен ревизор.

Од страна на раководното лице на АД Македонски енергетски ресурси – Скопје добиени се забелешки на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор, истите се разгледани и констатирано е дека дел претставуваат, коментар, образложение за констатираните состојби, а дел претставуваат забелешки од кои само една делумно е прифатена.

Од страна на претходниот директор на АД Македонски енергетски ресурси – Скопје добиени се забелешки на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор, истите се разгледани и констатирано е дека дел претставуваат, коментар, образложение за констатираните состојби, а дел претставуваат забелешки од кои само една делумно е прифатена.

3.9. Прелиминарните истражувања беа насочени кон повеќе области заради стекнување на знаења за законската и подзаконската регулатива и стратешките документи кои се однесуваат за изградба на гасоводната мрежа во РМ, надлежност, финансирање, надзор и контрола, состојба со гасоводната мрежа, комуникација и соработка на институциите надлежни за гасификација на РМ, како и мерките, политиките и проектите кои ги преземаат надлежните институции за изградба на гасоводната мрежа во РМ.

Од прелиминарните истражувања произлегоа заклучоци по што ревизорскиот тим изработи Ревизорска програма која ги опфаќа утврдените ризици, прашања, критериуми за преземање на понатамошни активности со цел обезбедување на доволно релевантни докази.

Од заклучоците кои произлегоа од прелиминарните истражувања, оценивме дека со продолжување на ревизијата на успешност ќе се даде придонес за ефективно спроведување на мерките и активностите кои ги преземаат надлежните институции за гасификација на РМ.

Препораките произлезени од оваа ревизија на успешност ќе имаат додадена вредност во насока на гасификација на РМ и ќе бидат од општ интерес за граѓаните на РМ.

III. РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

1. Создадени услови за гасификација во Република Македонија

Во рамките на оваа област ревизијата имаше за цел да даде одговор на повеќе ревизорски прашања поврзани со условите кои се создадени во РМ за реализација на гасификацијата, како резултат на примената на стратешките документи, и испитување на усогласеноста и примената на законската и подзаконската регулатива која се однесува или е поврзана со гасификација во РМ, при што ги утврдивме следните состојби:

1.1. Владата на РМ, на предлог на министерството за економија во 2010 година ја донела Стратегијата за развој на енергетиката во РМ, за периодот 2010 – 2015 година со која се дефинира долгорочниот развој на енергетскиот сектор во РМ.

Таа ги претставува краткорочните, среднорочните и долгорочните задачи за определени области и региони во кои треба да се разрешат клучните прашања преку идентификација на приоритетите.

Во реализацијата на основната цел на стратегијата, земени се предвид следните приоритети:

- одржување, ревитализација и модернизација на постојната и изградба на нова, современа инфраструктура за потребите на производство и користење на енергијата;
- подобрување на енергетската ефикасност во производството, преносот и користењето на енергијата;
- користење на домашните ресурси (резервите на лигнит, хидроенергетскиот потенцијал, ветерната и сончевата енергија) за производството на електрична енергија;
- зголемување на користењето на природниот гас;
- зголемување на користењето на обновливите извори на енергија;
- воспоставување на економска цена на енергијата и
- интегрирање на енергетскиот сектор на РМ во регионалниот и европскиот пазар на електрична енергија и природен гас со изградба на нови конекции и со усогласување на законодавството со постојната правна регулатива на Европската унија за енергија, животна средина, конкуренција и за обновливи извори на енергија.

Со стратегијата е предвидено дека треба да се обезбедат сите предуслови за поголемо искористување на природниот гас, но и покрај големите предности кои ги има природниот гас во последните десет години истиот нема поголема примена во задоволувањето на енергетските потреби на државата.

Согласно закон, стратегијата за развој на енергетиката се донесува на секои пет години, а се однесува за период од најмалку 20 години, до денот на вршењето на ревизијата нова стратегија не е донесена.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Недонесувањето на нова стратегијата за развој на енергетиката во РМ влијае врз утврдувањето на стратешките мерки и активности за зголемување на ефикасност на процесот на гасификација на РМ, како и за креирање на мерки, политики и проекти за подобрување на состојбата и планирање на изградбата на магистралната и дистрибутивната гасоводната мрежа во РМ, процес кој е од особено значење за користењето на природниот гас на целата територија на РМ.

1.2. На предлог на министерството за економија Владата на РМ, најдоцна една година од денот на донесувањето на Стратегијата за развој за енергетиката, треба да донесе **Програма за реализација на Стратегијата за развој на енергетиката на РМ²** за период од пет години. Со програмата се утврдуваат мерките, условите, начинот и динамиката на реализација на Стратегијата, како и обврските на државните органи, органите на единиците на локалната самоуправа и вршителите на енергетските дејности што имаат обврска за обезбедување на јавна услуга. Исто така, со програмата се утврдуваат и потребните финансиски средства за нејзина реализација, како и изворите и начинот на обезбедување на тие средства.

Иако стратегијата за развој на енергетиката е донесена во 2010 година, а Програмата требало да се донесе во рок од една година, истата е донесена во април 2013 година.

Со Програмата предвидени се две главни активности во овој сектор, со што би се реализирале два стратешки национални приоритети:

- изградба на национален гасоводен систем и
- вклучување на РМ во меѓународните гасоводни коридори:

Во првата фаза е предвидено да се изгради магистралната делница Клевовце – Штип - Неготино со крак за ТЕЦ Неготино. Период на реализација е 2013 - 2015 година. За реализација на првата фаза се наменети средствата од клириншкиот долг на Руската Федерација и дел од Буџетот на РМ.

Во втората фаза е предвидено да се изградат магистралните делници: Штип - Струмица - граница со Република Грција, Скопје - Тетово - Гостивар, Неготино - Кавадарци - Прилеп - Битола - граница со Република Грција, во периодот 2015 - 2018 година

Снабдувањето на дел од помалите градови е предвидено да се врши преку т.н. виртуелни гасоводи (транспорт на природен гас под притисок со цистерни), систем кој веќе се применува и во соседните земји, а со ревизијата констатиравме дека неговата реализација е започната и во РМ во општина Струмица.

За гасниот сектор како најважна задача е развој на дистрибуцијата на природниот гас во градовите каде е достапен природниот гас. Во програмата наведени се повеќе

---

²„Службен Весник на РМ“ на РМ број 50 од 03.04.2013 година.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

причини зошто изградбата на дистрибутивните системи за природен гас не се развиваат со посакуваната динамика и тоа:

- незаинтересираноста на инвеститорите поради малиот број на домаќинствата и мали потрошувачи што би се приклучиле на системот за природен гас со оглед на дополнителните трошоци што потрошувачите би ги имале за премин од електрична енергија на природен гас, како што се (трошоци за приклучување и трошоци за набавка на нови апарати) и
- трошоците за користење на дистрибутивните мрежи (дистрибутивните тарифи) можат да бидат релативно високи, ако бројот на потенцијални потрошувачи е мал или да нема голем интерес од страна на приватниот сектор за инвестирање во мрежите.

Со цел да се привлечат инвестиции за развој на дистрибутивните мрежи, Владата на РМ потребно е да ги разгледа можностите за обезбедување на дополнителни бенефиции (даночни олеснувања, мерки за државна помош со цел да се намали дистрибутивната тарифа), како и да обезбеди кредитни линии за финансирање на приклучоците на потрошувачите од меѓународните финансиски институции.

Со Програмата за реализација на стратегијата во делот на гасификација предвидено е изградба на гасоводен систем на РМ во периодот 2013 – 2015 година со средства од клириншкиот долг од Руската Федерација, но истиот е завршен до крајот на 2016 година, додека за изградбата на три магистрални делници кои се предвидени да се реализираат во периодот 2015 – 2018 година нивната изградба сеуште не е завршена. Основен предуслов за навремено и целосно остварување на Програмата за реализација на Стратегијата за развој на енергетиката во РМ е следење на истата преку релевантни индикатори за мониторинг и евалуација, соработка со другите релевантни министерства, како и проценка за спроведувањето на Програмата со цел преземање на корективни акции кои ќе овозможат реализирање на предвидените активности и динамика со најмали можни отстапувања.

Ненавременото донесувањето на Програмата за реализација на стратегијата за развој на енергетиката влијае врз целосна и навремена реализација на целите согласно донесената Стратегија за развој на енергетиката како и врз ефикасноста на процесот на гасификација на РМ.

1.3. Министерството за економија има изработено **Извештај за реализација на Програмата за реализација на Стратегијата за развој на енергетиката за период 2013 - 2017 година**. Во извештајот за 2016 година за делот на гасификација е истакната следната состојба:

- Во јуни 2016 година завршила изградбата на делницата Клевовце - Блок станица 5, во должина од 61 км, која е во согласност со Законот за реализација на инфраструктурен проект за изградба на магистрален гасовод, делница „Клевовце - Блок станица 5“, кој е донесен врз основа на Спогодбата меѓу

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Владата на РМ и Владата на Руската Федерација за регулирање на обврските на поранешниот СССР.

- Со обезбедени финансиски средства и претходно изготвена неопходна документација се отпочна со изградба на дел од националниот гасоводен систем, **прва фаза** со вкупна должина од 204 км и тоа на:
  - делница Штип - Неготино - со оваа делница која е со должина од 36 километри чиј составен дел се 5 Блок станици и главно мерни регулациони станици Штип, Неготино и Кавадарци, природниот гас ќе се донесе до граѓаните на Неготино. Изградбата започнала во јули 2016 година, а рокот за реализација е ноември 2017 година;
  - делница Неготино - Кавадарци - Битола - со оваа делница која е со должина од 92 километри чиј составен дел се 7 Блок станици и главно мерни регулациони станици Прилеп, Битола и Фени Индустри природниот гас ќе се донесе до граѓаните на Битола. Изградбата започнала во првото полугодие од 2017 година, а целосно треба да биде изградена до август 2019 година и
  - делница Скопје – Тетово – Гостивар - со оваа делница природниот гас ќе биде достапен за граѓаните на Тетово и Гостивар. Делницата е со должина од 76 километри и нејзин составен дел се 4 Блок станици и главно мерни регулациони станици Тетово и Гостивар. Изградбата започнала во првото полугодие од 2017 година, а целосно треба да биде изградена до јули 2019 година.

Статусот на реализација на магистралните делници е прикажан во точка 2.2. од овој извештај.

- **Втората фаза** од изградбата на националниот гасоводен систем на РМ се:
  - делница Штип – Радовиш – Хамзали – Струмица - граница со Република Грција;
  - делница Хамзали - Ново Село - граница со Република Бугарија и
  - делница Гостивар - ТЕЦ Осломеј - Кичево и преостанатиот дел на магистралните гасоводи од Националниот гасоводен систем во РМ предвидено е да се реализираат во периодот 2018 - 2022 година.

Финансиските средства за реализација на изградбата на останатите делови од гасоводниот систем на РМ се предвидува да се обезбедат од меѓународни финансиски институции, Европската инвестициона банка, Европската Банка за Обнова и Развој и др.

За поефикасна имплементација на Програмата за реализација на Стратегијата за развој на енергетиката потребно е:

- зајакнување на стручниот капацитет во енергетскиот сектор, а особено во надлежните институции преку организирање и учество на обуки, работилници, семинари, како и учество во работни тела и настани во рамки на меѓународните институции во областа на енергетиката;

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

- обезбедување на потребна финансиска поддршка за реализација на активностите во програмата за реализација на стратегијата во рамките на предвидените буџетски средства како и поголемо ангажирање за искористување на можностите за грант средства од меѓународните институции и донатори;
- интензивирање на активностите за навремена реализација на мерките утврдени во програмата за реализација на Стратегијата од страна на сите учесници во истата и
- промени во законодавството во насока на поедноставно имплементирање на мерките од програмата за реализација на Стратегијата за развој на енергетиката во РМ.

Недостигот на стручен капацитет во енергетскиот сектор, ограничената финансиска поддршка и забавените активности од страна на сите учесници влијае врз ефикасноста на реализација на предвидените мерки и активности со програмата за реализација на стратегијата за развој на енергетиката како и врз ефикасноста на процесот на гасификација на РМ.

1.4. Со **Физибилити студијата за гасификација на Република Македонија** со идеен проект за развој на гасниот сектор на РМ, изработена во 2010 година, утврдени се приоритетите за развој на гасниот сектор, преку одредување на потенцијалните потрошувачи по локации, потенцијалните потребни количини на природен гас, можни интерконекиции со транзитните гасоводи кои во соседните земји минуваат во близина на РМ, утврдување на приоритетните проекти и потребните инвестиции за нивна реализација.

Со студијата детално се анализира можноста за долгорочна гасификација на подрачјето на целата територија на РМ за периодот 2010 - 2040 година, но акцентот е ставен на првата фаза на гасификацијата за периодот од 2011 - 2015 година, а натамошниот развој на гасоводниот транспортен систем ќе зависи од можностите за интерконекиции со гасоводите од соседните земји, од можностите за обезбедување на други испорачатели на природен гас, а секако и од развојот на геополитичките состојби, кои имаат директно влијание на предиспозициите на развојот на пазарот на природен гас во поширокиот регион.

Од извршената анализа на физибилити студијата за гасификација ревизијата ја утврди следната состојба:

- предвидена е изградба на 24 магистрални гасоводни делници во должина од 850 километри;
- за изградба на магистралните гасоводни делници предвидени се средства во вкупен износ од 20.911.700 илјади денари;
- просечната цена за изградба на еден километар гасовод изнесува 24.602 илјади денари. Подетално прегледот на предвидени магистрални гасоводни делници согласно физибилити студија се прикажани во Прилог 1 од овој извештај;

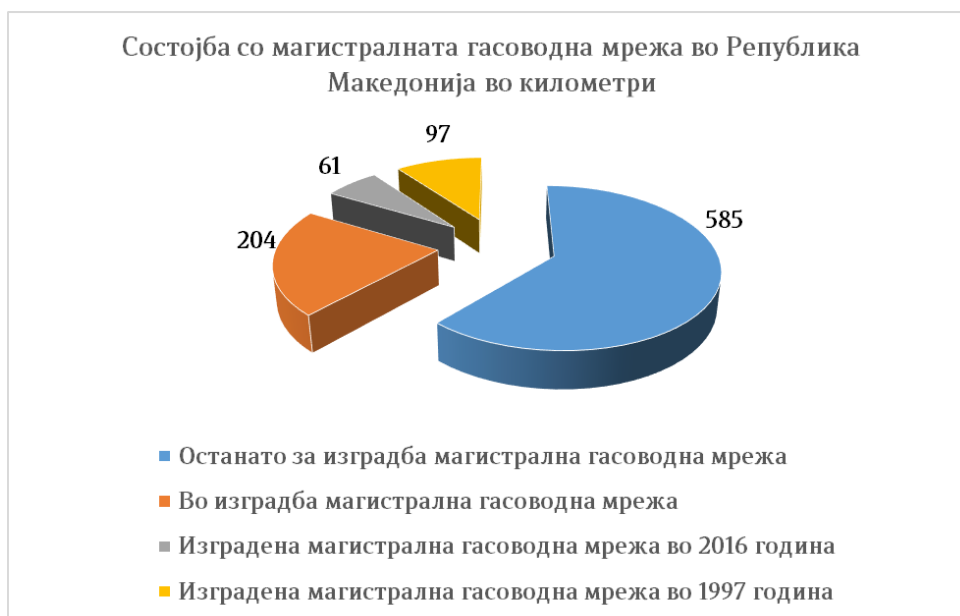
**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

- согласно физибилити студијата постојат 12 сценарија за изградба на магистралните гасоводни делници во РМ. Сценаријата се изработени имајќи ги во предвид предвидените 24 делници, можноста за нови конекции како и зголемување на капацитетите за пренос на природен гас предвидуваат изградба на магистрална гасоводна мрежа во РМ во километри и вредноста на трошоци за нивна изградба и
- од извршната анализа ревизијата утврди дека вкупните предвидени трошоци по сценарија се движат од 12.361.500 илјади денари до 20.910.000 илјади денари, а се однесуваат за изградба на гасоводна мрежа од 468 до 882 километри по различни сценарија, просечната цена по километар магистрален гасовод се движи од 19.433 илјади денари до 28.181 илјада денари. Подетално прегледот на предвидени капитални средства за гасификација на РМ согласно физибилити студија и согласно дадени варијанти од студијата се прикажани во Прилог 2 од овој извештај.

Во текот на 2016 година започнати се активности за изградба на три делници во должина од 265 километри, со чија изградба ќе се реализира 31% од предвидената магистрална гасоводна мрежа во РМ во должина од 850 километри, согласно физибилити студијата за гасификација.

Состојбата со изградбата на магистралната гасоводна мрежа во РМ во километри е прикажана на следниот графикон.

Ваквата состојба укажува на бавниот напредок во изградбата на магистралната гасоводна мрежа, односно од изградбата на првата гасоводната делница во 1997 година до започнување на активности за изградба на нови магистрални делници изминат е период од 18 години.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

1.5. Основна цел на Физибилити студијата за развој на дистрибутивната мрежа во Република Македонија изработена во 2014 година е да се оцени изводливоста на реализацијата на дистрибутивни системи за природен гас на ниво на секоја општина во РМ.

По оценката на изводливост на ниво на општина, следната задача во студијата е да се предложи концепт за реализација на изведбата на дистрибутивните системи за природен гас. Анализата на изводливоста на реализацијата на дистрибутивните системи за природен гас на ниво на општина покажало дека во 48 општини реализацијата на дистрибутивните системи е изводлива, а во 32 општини е неизводлива.

Имајќи ги во предвид добиените резултати од анализите на ниво на општина и објективните околности, изработувачот на студијата предлага три региони за кои ќе се води постапка за определување фирма која ќе ги реализира дистрибутивните системи за природен гас и тоа:

- првиот регион се 17 општини од Скопскиот Регион, за што е предвидена инвестиција за реализација од 98.399.894 евра;
- вториот регион се 28 општини од Источна и Централна Македонија, за што е предвидена инвестиција за реализација од 27.483.097 евра и
- третиот регион се 35 општини од Западна Македонија, за што е предвидена инвестиција за реализација од 22.242.191 евра.

Со приклучување кон дистрибутивните системи за природен гас во сите три региони ќе се супституираат (заменува) околу 1.094.461 м³ дрва, што претставува околу 84% од вкупната потрошувачка на дрва во Република Македонија согласно податоците на Државниот завод за статистика за 2014 година кои изнесуваат 1.302.041 м³ дрва. Подетално прегледот на предвидените средства за гасификација на РМ согласно физибилити студијата за дистрибутивната мрежа во период 2014 – 2018 година е прикажан во Прилог 4 од овој извештај.

За Скопскиот Регион се предлага веднаш да се започне постапката за определување фирма која ќе ги реализира дистрибутивните системи во сите 17 општини од овој регион, по што ќе следат другите два региони.

Формата по која ќе се реализираат овие проекти е јавно приватно партнерство во која приватниот партнер ги презема на себе сите фази од реализацијата на проектот: проектирање, финансирање, изградба, оперирање, одржување и развој. Предвидено е фирмата да има можност да обезбеди природен гас по услови подобри од оние кои сега се обезбедуваат од единствениот снабдувач на гас.

Во додатните услови кои се бараат од фирмите е надоместокот за приклучување кон дистрибутивните системи да биде 100 евра за стан од 80 м² или 1,25 евра/м² за приклучена корисна површина на објектот. Концесијата за работа со дистрибутивните системи да се доделува на 20 години, а по завршувањето на овој рок фирмата е должна целокупниот изграден систем да го пренесе во сопственост на државата.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Времето за целосна реализација на дистрибутивните системи во сите општини предвидено е да биде четири години. Приклучувањето на објектите и испораката на природен гас е предвидено да започне во втората година од градбата на системот.

Со студијата е направена анализа за користа од намалување на загадувањето, од намалување на оперативните трошоци за задоволување на потребите од енергија и од зголемената енергетска ефикасност со воведување на новиот енергетски систем.

Резултатите од економската анализа потврдуваат дека треба што побрзо да се започне со реализација на дистрибутивните системи за природен гас во РМ поради следното:

- дистрибутивните системи за природен гас ќе овозможат значително намалување на трошоците за обезбедување на топлинска енергија кај приклучените корисници;
- корисниците на дистрибутивните системи за природен гас ќе имаат помали годишни трошоци за обезбедување топлинска енергија од 25% до 35% во однос на трошоците кои ги имаат во моментот, во зависност од начинот на кој во моментот се снабдуваат со топлинска енергија;
- инвестираните средства за приклучување на новиот енергетски систем корисниците ќе ги отплатат за помалку од три години, додека за корисниците во колективните станбени згради и во деловни и институционални објекти времето на враќање на инвестираните средства ќе биде до две години и
- со користењето на дистрибутивните системи во скопскиот регион на годишно ниво ќе се заштеди електрична енергија еднаква на годишното производство на ТЕ Осломеј, како и ќе се заштеди околу 25.000 тони екстра лесно масло за горење и околу 320.000 м³ дрва.

За другите региони во државата, до моментот на реализација на преносната гасна мрежа на ниво на држава, во студијата е предвидена можност дистрибутивните системи во овие региони да се снабдуваат со компримиран природен гас транспортиран со камиони или воз. Вакви системи на снабдување со природен гас се применуваат и во други држави, кога во одредени региони нема доволна потрошувачка на природен гас за да се изгради гасовод или за снабдување на региони до моментот кога тие ќе се приклучат на снабдување преку цевка.

Снабдувањето со енергија преку дистрибутивните системи за природен гас е енергетски најефикасен начин за снабдување со енергија. При таквото снабдување со енергија се ангажираат далеку најмали инвестициони средства, енергијата е оптоварена со најмали оперативни трошоци, дистрибуцијата на енергијата има далеку најмали загуби на енергија и на крај трансформацијата на природниот гас во корисна енергија на прагот на нејзината потрошувачка се врши со највисок коефициент на енергетска трансформација.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Природниот гас и овој систем за снабдување со енергија на крајните корисници е најпогоден за земји кои немаат доволно сопствени енергетски ресурси и кои немаат капацитет да финансираат во енергетски капацитети за кои се потребни големи капитални вложувања. Токму заради ваквите карактеристики на природниот гас и на дистрибутивните системи за природен гас, РМ треба што побрзо да го направи овој енергенс достапен на што е можно поголем број корисници.

Владата на РМ во текот на 2014 година, објавила огласи за склучување на договори за воспоставување на јавно приватно партнерство за финансирање, проектирање, изградба, управување, одржување и развивање на дистрибутивниот систем на природен гас во регион 1, 2 и 3, а во текот на 2017 година повторно се распишани огласи за трите региони за склучување на договори за јавно приватно партнерство за дистрибутивен систем. Во двата случаи постапките се поништени односно не се склучени договори.

И покрај тоа што биле планирани активности со физибилити студијата, неуспешно спроведените постапки за воспоставување на јавно приватно партнерство не овозможиле започнување на процесот на изградба на дистрибутивната гасоводна мрежа во општините во РМ.

Потрошените средства за изработка на физибилити студиите за гасификација и за развој на дистрибутивната мрежа во РМ во период 2009 – 2015 година, во вкупен износ од 168.836 илјади денари, се прикажани во Прилог 3 од овој извештај.

1.6. Оперирањето со преносната мрежа, согласно лиценците издадени од РКЕ, од 2005 година го врши АД ГА - МА кое е акционерско друштво со два акционери, Владата на РМ и АД Макпетрол.

Со новиот Закон за енергетика, донесен во мај 2018 година предвидено е:

- операторот на системот за пренос на природен гас во РМ е друштво кое е сопственик на системот за пренос на природен гас, не е дел од вертикално интегрирано друштво, носител е на лиценца за вршење на енергетската дејност пренос на природен гас, сертифицирано е и назначено за оператор на системот за пренос на природен гас од страна на РКЕ. Операторот на системот за пренос на природен гас е независен од вршењето на други енергетски дејности, и не може да врши други енергетски дејности;
- **сопственичкото раздвојување на операторот на системот за пренос на природен гас** од другите субјекти што се поврзани со дејностите на производство и трговија и снабдување со природен гас, како обврска којашто произлегува од третиот енергетски пакет. Независност на операторот на системот за пренос на природен гас, ќе се обезбеди преку воведување на обврската исто лице или лица да немаат право во исто време директно или индиректно да учествуваат во управувањето и раководењето со друштвото што врши која било од дејностите производство и/или снабдување со природен

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

гас, и во исто време директно или индиректно да управуваат или остваруваат какво било право со операторот на системот за пренос на природен гас.

Ревизијата истакнува дека поради горенаведеното произлегува потреба од решавање на статусот на операторот на системот за пренос на природен гас АД ГА - МА, од причини што еден од акционерите, АД Макпетрол истовремено врши и дејност снабдување и трговија со природен гас што не е во согласност со Законот за енергетика и

- министерството за економија да биде сопственик на друштвото кое што е оператор на системот за пренос на природен гас, со цел да се обезбеди сопственичко раздвојување од дејностите производство и снабдување/ трговија со природен гас коишто се во сопственост на други субјекти.

За сопственоста врз системот за пренос на гас се води долгогодишен судски спор помеѓу Владата на РМ и АД Макпетрол кој се однесува на несогласувања околу тоа кој е доминантен сопственик на капиталот.

Со цел нормално стопанисување со гасоводниот систем на РМ, Владата на РМ со Одлука³ за организирање на ЈП ГА - МА во АД ГА - МА го прифатила вложувањето на „Макпетрол“ АД Скопје во АД „Гама“, според условите определени во Одлуката за вложување во ЈП „Гама“, донесена од страна на Макпетрол во јуни 2006 година.

Согласно Одлуката ЈП ГА - МА се организира како акционерско друштво кое што ќе управува и стопанисува со гасоводниот систем во РМ во согласност со Законот за енергетика и Статутот, а со Протоколот почетничкиот сооднос во номиналниот износ на основната главнина, до правосилна пресуда на судот, е 50% на Владата на РМ и 50% на „Макпетрол“ АД Скопје.

Одговорните лица опфатени со оваа ревизија сметаат дека најдобро решение за спроведување на Законот за енергетика по утврдувањето на акционерскиот капитал на сопствениците, е државата да ги откупи акциите на АД Макпетрол во АД ГА - МА, и да се спои со АД МЕР – Скопје кој ќе биде 100% во државна сопственост кој ќе дејствува како оператор на системот за пренос на природен гас.

Владата на РМ заклучно со јуни 2019 година треба да донесе одлука за пренос на акциите на сопственикот на друштвото коешто е оператор на системот за пренос на природен гас. Друштвото оператор на системот за пренос на природен гас е должно да ја започне постапката за сертификација во рок од 30 дена од преносот на сопственоста на акциите.

Со сопственичкото раздвојување на операторот на системот за пренос на природен гас од другите субјекти што се поврзани со дејностите на производство и трговија и снабдување со природен гас, ќе се придонесе за независност на операторот на системот за пренос на природен гас како и ќе се придонесе за поголема ефикасност на процесот на гасификација на РМ.

---

³ „Службен Весник на РМ“ на РМ бр. 77/2006

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Со Законот за енергетика, донесен во мај 2018 година е пропишано надлежните институции: Владата на РМ, Министерството за економија, Регулаторната комисија за енергетика, операторот на системот за пренос на природен гас и операторот на системот за дистрибуција на природен гас да ги донесат **подзаконските акти во областа на природниот гас**: уредби, правилници и методологии, тарифни системи, правила за пазар на природен гас, за снабдување со природен гас, за балансирање, мрежни правила за пренос и дистрибуција, за доделување на прекугранични капацитети за пренос на природен гас и програми на усогласеност, кои во најголем дел треба да се донесат во период од 6 до 12 месеци од влегување во сила на Законот за енергетика во јуни 2018 година.

Од страна на РКЕ донесено е Решение⁴ за основање на работна група за изготвување на подзаконски акти од областа на природниот гас, течни горива и топлинска енергија во јуни 2018 година.

Досега донесен е Правилникот за сертификација на оператор за електропреносен систем и оператор на систем за пренос на природен гас во август 2018 година.

1.7. Согласно Законот за складирање и заштита од запални течности и гасови донесен во 1976 година, магацин, склад или резервоар за складирање на запални течности и гасови, преточувалиште, станица за снабдување со гориво нафтовод или гасовод, вклучувајќи го складот, постројката или уредот што е технолошки сврзан со нафтоводот или гасоводот, можат да се изградуваат односно поставуваат на место за кое претходно согласност треба да даде МВР.

Со законот предвидено е да се донесат поблиски прописи за складирање и заштита од запалните течности и гасови, но истите не се донесени.

Ревизијата утврди дека постои различно постапување во однос на добивањето на согласност и тоа ЈП Куманово Гас бара согласност од МВР на претходно изработен елаборат за поставување на контролна мерна регулациона станица на објектите за приклучок на гасоводна инсталација од дистрибутивната гасоводна мрежа, додека ЈП Струмица Гас при поставување на контролна мерна регулациона станица не бара претходна согласност од МВР.

Ваквата постапка се применува со цел исполнување на потребните безбедносни услови при поставувањето на контролно мерната регулациона станица на објектите кои се приклучуваат на дистрибутивната гасоводна мрежа во општините.

Ревизијата истакнува дека поради не донесен нов Закон за складирање и заштита од запалени течности и гасови кој би бил усогласен со директивите на ЕУ како и поради не донесени попрецизни интерни акти постои различно постапување на правните

---

⁴Решение број 04-1275/1 од 29.06.2018 година

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

субјекти кои вршат изградба и се приклучуваат на гасоводната инсталација, што влијае на безбедноста на користењето на дистрибутивната мрежа на општините.

1.8. Со цел обезбедување на **финансиски средства за гасификација на РМ** во периодот 2015 – 2018 година преземени се следните активности:

- во ноември 2015 година донесен е Законот за задолжување на РМ, со кој РМ се задолжува кај странска банка со заем во вкупен износ од 90.000.000 евра за финансирање на Проектот „Гасификација на РМ Фаза 1 - Делница Штип – Неготино - Битола и Делница Скопје - Тетово - Гостивар“. Со законот предвидено е сервисирањето на заемот да се врши од средства од Буџетот на РМ;
- Во декември 2015 година склучен е Договор за заем помеѓу странска банка и РМ (Влада на РМ преку МФ, како заемопримач). Заемот ќе се отплаќа на 8 полугодишни рати почнувајќи од јуни 2019 година;
- во декември 2015 година склучен е Договор за подзаем помеѓу МФ (заемодавач), МТВ (координатор на проектот) и МЕР АД - Скопје (заемопримач инвеститор) со кој е регулирано дека повлекувањето на средствата од заемот ќе го врши Заемодавачот (МФ) согласно договорот за заем во седум транши од датумот на склучување на договорот за заем, односно заклучно со декември 2018 година средствата треба целосно да бидат повлечени;

Со извршената ревизија утврдивме дека заклучно со јуни 2018 година повлечени се 78.650.000 евра, што претставува 87% од вкупните средства согласно склучениот договор за заем.

Подетално динамиката на повлечени средства согласно договорот за заем/подзаем во периодот 2015 – 2018 година е прикажан во Прилог 5 од овој извештај.

Со договорот за подзаем предвидено е финансиските обврски кои произлегуваат од договорот а кои вклучуваат отплата на главнината, камата, еднократна провизија, провизија за неповлечените средства од подзаемот и други финансиски обврски, да ги отплаќа заемопримач - инвеститор АД МЕР Скопје, од приходите кои ќе ги остварува со вршење на приоритетната дејноста за која е основан.

Со договорот е предвидено користењето на средствата да се врши преку доставување на барање од страна на АД МЕР - Скопје до МТВ за исплата на обврски кон крајни изведувачи, согласно склучените договори, а во прилог се доставува документација/докази за извршената набавка на стоки, услуги и работи за проектот по однос на склучените договори.

Поради неисполнување на условите за повлекување на втората транша од заемот предвидени во договорот, кои се однесуваат на незавршена постапка за избор на изведувач и надзор над изградбата на гасоводот, во септември 2016 година склучен е амандман на договорот за заем со кој РМ е задолжена да плати 250.000 евра по основ на пенали поради ненавремено повлекување на средствата предвидено со договорот и 14.000 евра за адвокатски трошоци на банките за подготовка на амандманот.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

1.9. За гасификацијата на РМ се обезбедуваат средства од Буџетот на РМ од програма 3 – Урбанизам и градежништво, потпрограма 3Д – Гасификација, преку МТВ. Со оваа потпрограма опфатени се активности за изработка на физибилити студија за гасоводен систем на РМ со идеен проект, изработка на основен и изведбен проект за приоритетна делница за магистрален гасовод за утврдените делници, изградба на **Национален гасоводен систем во Република Македонија**, со цел снабдување на стопанството, јавниот сектор и домаќинствата со евтина и еколошка енергија, а истовремено и намалување на емисијата на штетни гасови во атмосферата.

Во рамките на овој проект е опфатена изградбата на делницата Клевовце – Штип, како и на останатите делници од Проектот Гасификација на РМ делница Штип – Неготино – Битола и делница Скопје – Тетово – Гостивар.

За оваа потпрограма одобрени се средства во вкупен износ од 2.016.025 илјади денари додека реализирани се средства во вкупен износ од 1.505.101 илјада денари или останати се нереализирани средства во вкупен износ од 510.924 илјади денари, при што најголем дел на нереализираните средства се во 2012, 2013 и 2014 година. Подетално наведените одобрени и потрошени средства со Буџетот на РМ за процесот на гасификација во периодот 2011 – 2017 година, се прикажани во Прилог 8 од овој извештај.

Ревизијата изврши анализа на потрошените средства за гасификација на РМ во периодот 2009 – 2017 година, од Буџетот на РМ и утврди дека заклучно со декември 2017 година исплатени се средства во вкупен износ од 1.505.101 илјада денари за:

- изработка на физибилити студии за магистрална и дистрибутивна гасоводна мрежа и ревизија исплатени се средства во вкупен износ од 168.836 илјади денари;
- изработка на четири изведбени и основни проекти за гасификација на РМ исплатени се средства во вкупен износ од 272.782 илјади денари. Подетално прегледот за склучени договори и потрошени средства за изработка на изведбени и основни проекти за гасификација на РМ во периодот 2011 – 2018 година се прикажани во Прилог 6 од овој извештај;
- трошоци за експропријација на земјиште на кое се гради магистралната гасоводна мрежа исплатени се средства во вкупен износ од 20.302 илјади денари;
- изградба на гасоводна магистрална делница финансирана со средства од рускиот клириншки долг, од Буџетот на РМ исплатени се средства во вкупен износ од 850.341 илјада денари;
- надзор над извршените градежни работи за изградба на магистралните гасоводни делници исплатени се средства во вкупен износ од 95.653 илјади денари и 27.105 илјади денари, средства исплатени од заемот. Подетално прегледот на потрошени средства за надзор над изградбата на магистрален гасовод во периодот 2014 – 2018 година се прикажани во Прилог 7 од овој извештај;

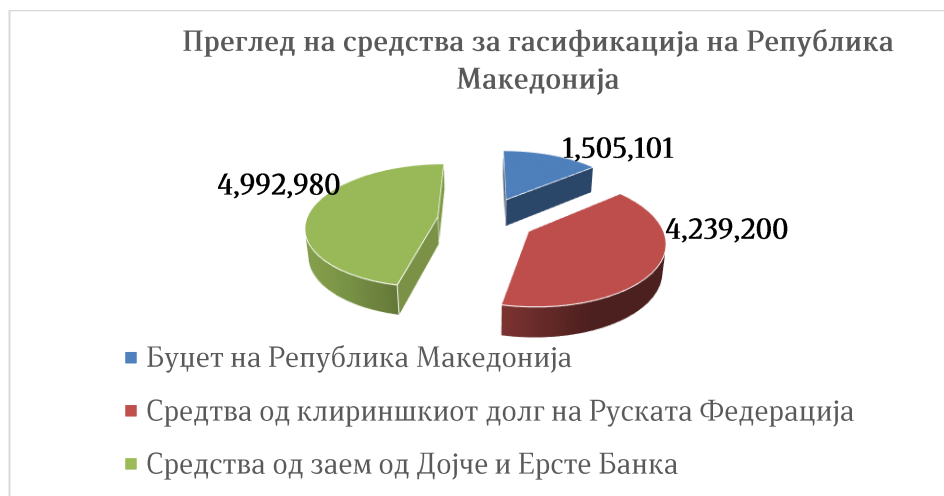
**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

- за плати и други оперативни трошоци за работењето на АД Македонски енергетски ресурси, одобрени се средства во вкупен износ од 84.225 илјади денари. Од овие средства заклучно со септември 2018 година од страна на АД МЕР – Скопје исплатени се 6.740 илјади денари за експропријација и 27.105 илјади денари за надзор за изградбата на магистралните гасоводни делници и
- други трошоци за процесот на гасификација на РМ во износ од 12.961 илјади денари.

Ревизијата изврши анализа на **вкупно потрошените средства по сите основи за спроведување на процесот на гасификација во РМ** во вкупен износ од 6.621.323 илјади денари во периодот 2009 – 2018 година и тоа:

- од Буџетот на РМ за процесот на гасификација исплатени се средства во вкупен износ од 1.505.101 илјада денари;
- за изградба на магистралната делница исплатени се средства во вкупен износ од 4.239.200 илјади денари од кои 850.341 илјада денари или 20% се исплатени од Буџетот на РМ и 3.388.859 илјади денари или 80% се обезбедени со средства од Руската федерација по основ на клириншкиот долг;
- за изградба на три магистрални гасоводни делници финансирани со заем од странска банка склучени се договори во вкупен износ од 4.992.980 илјади денари, додека исплатени се средства во износ од 1.727.363 илјади денари;

Имајќи во предвид дека од изработката на физибилити студиите за гасификација на РМ во 2010 година до започнување на изградбата на трите магистрални гасоводни делници е изминат период од 6 години, кои сеуште не се завршени укажува на бавниот процес на гасификација на РМ.

1.10. Во ноември 2010 година формирано е правно лице **Македонија ГАС – АД Скопје за вршење на енергетска дејност пренос на природен гас.**

Од извршениот увид ревизијата ја утврди следната состојба:

- Акционерското друштво е основано од страна на РМ, и единствен акционер е Владата на РМ;
- со донесениот статут приоритена дејност е услуги за цевоводен транспорт;

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

- основната главнина е 25.000 евра паричен влог;
- управувањето се врши од одбор на директори составен од три члена од кои еден извршен и двајца неизвршни членови;
- во февруари 2012 година со Одлука за измена на статутот, извршена е промена на името во АД за вршење на енергетска дејност Македонски енергетски ресурси Скопје, исто така додадена е дополнителна дејност вадење на јаглен и лигнит;
- заклучно со 2017 година основачкиот влог изнесува 93.382.000 денари;
- Акционерското друштво почнувајќи од 2011 година работи со загуба;
- согласно Правилникот за систематизација предвидени се 100 работни места додека заклучно со 2017 година вработени се вкупно 17 лица;
- од формирањето на друштвото во 2010 година првите активности за изградба на магистралните гасоводни делници се во 2015 година со изградбата на магистралната гасоводна делница Клевовце - Блок станица 5 со средства од Руската федерација по основ на клириншкиот долг, а во декември 2015 година започнати се активности за спроведување на постапките за ЈН за изградба на три магистрални делници со средства од заем од странска банка;
- во периодот 2010 – 2017 година исплатени се трошоци во вкупен износ од 2.324.576 илјади денари од кои 42.024 илјади денари се трошоци за плати, 28.841 илјади денари се други оперативни трошоци и за градежни работи исплатени се 2.253.711 илјади денари. Во текот на 2017 година земени се средства на кредит во вкупен износ од 38.400 илјади денари од деловни банки во РМ. Подетално прегледот на вкупните финансиски средства во АД МЕР - Скопје во период 2011 2017 година се прикажани во Прилог 9 од овој извештај;
- со договорот за подзаем во износ од 90.000.000 евра е предвидено користењето на средствата да се врши преку доставување на барање од страна на АД МЕР - Скопје до МТВ за исплата на обврски кон крајни изведувачи, согласно склучените договори, а во прилог се доставува документација/докази за извршената набавка на стоки, услуги и работи за проектот по однос на склучените договор до МТВ - Сектор за станбено – комунални работи и инфраструктура – одделение за комунални работи и инфраструктура која ја има функцијата на дополнителна контрола во однос на документацијата која се однесува за изградбата на магистралните гасоводни делници во РМ во кое се вработени 4 лица кои покрај своите редовни обврски ги извршуваат и работите за кои е формирано АД МЕР Скопје.

И покрај тоа што е изминат период од 8 години од основањето, друштвото не остварува приходи по основ на приоритетната дејноста за која е формирано - услуги за цевоводен транспорт поради тоа што сеуште не се завршени и пуштени во употреба магистралните делници.

Ваквата институционална поставеност на АД МЕР – Скопје не обезбедува стабилно функционирање и извршување на дејноста за која е формирано.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

1.11. Во 2005 година согласно Законот за енергетика од 1997 година, од страна на РКЕ на АД ГА - МА и биле издадени две лиценци и тоа за: **вршење на енергетска дејност управување со системот за пренос на природен гас и вршење на дејност пренос на природен гас.**

Во 2007 година од страна на РКЕ лиценците на АД ГА - МА и биле одземени поради непочитување на Законот за енергетика, во однос на обврската за доставување на барање за утврдување за цената за пренос и управување со системот за пренос на природен гас во согласност со Правилникот за начин и услови за регулирање на цени за пренос, дистрибуција и снабдување со природен гас.

По донесена одлука на РКЕ за одземање на лиценците, АД ГА - МА поднела жалби до Комисијата за решавање жалби од областа на енергетиката по што комисијата во мај 2007 година донела две решенија со кои се поништуваат Одлуките на РКЕ за одземање на лиценцата за вршење на енергетска дејност пренос на природен гас и лиценцата за управување со системот за пренос на природен гас.

Со Законот за енергетика од 2011 година, е уредено дека правно лице носител на лиценца за пренос на природен гас не може да има лиценца за вршење на дејностите управување со системот за пренос, трговија, снабдување со природен гас или снабдување во краен случај со природен гас, како и правно лице носител на лиценца за управување со системот за пренос на природен гас не може да има лиценца за вршење на дејностите пренос на природен гас, трговија, снабдување со природен гас или снабдување во краен случај со природен гас.

РКЕ требало да поведе постапка за менување на лиценцата по службена должност, бидејќи настанала промена на законите и другите прописи со кои се уредува вршењето на енергетската дејност за која е издадена лиценцата.

РКЕ во рок од една година од влегувањето во сила на законот за енергетика по службена должност требала да ги измени одредбите од постојните лиценци што се во спротивност со одредбите од овој закон.

Со денот на влегувањето во сила на лиценцата за управување со системот за природен гас издадена според законот за енергетика од 2011 година, лиценцата за управување со системот за природен гас издадена според Законот за енергетика од 2006 година требало да престане да важи.

Ревизијата утврди дека од страна на РКЕ од донесување на законот во 2011 година, па се до важноста на истиот не повела постапка за менување на лиценците по службена должност.

Со Законот за енергетика од 2011 година е уредено дека постојниот носител на лиценца за управување со системот за природен гас издадена врз основа на Законот

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

за енергетика⁵ да продолжи да ја врши дејноста управување со системот за природен гас врз основа на издадената лиценца до влегување на сила на новата лиценца.

Со Законот за енергетика од 2011 година требало да се обезбеди независност во вршењето на енергетските дејности пренос на природен гас и управување со системот за пренос на природен гас, како и исполнувањето на обврската за обезбедување на јавна услуга на недискриминаторен, објективен и транспарентен начин. Имајќи во предвид дека немало друго друштво кое што поднело барање, кое ги исполнувало условите за добивање на лиценца за управување со системот за пренос на природен гас, а при тоа не би се довело до загрозување на сигурноста во снабдувањето со природен гас во РМ, ГА - МА продолжува сеуште да го врши преносот и управувањето со системот за пренос на природен гас, со лиценците за пренос и управување издадени согласно Законот за енергетика од 2006 година.

Имајќи во предвид дека согласно новиот Закон за енергетика од 2018 година управувањето со системот за пренос на природен гас е во надлежност на операторот на системот за пренос на природен гас, откако ќе се изврши сопственичко раздвојување на операторот за пренос на природен гас од другите субјекти што се поврзани со дејностите на производство и трговија и снабдување со природен гас, како обврска која што произлегува од третиот енергетски пакет, оваа состојба треба да биде надмината.

1.12. АД МЕР – Скопје во декември 2011 година поднело Барање за издавање на Лиценца за вршење на енергетска дејност управување со систем за пренос на природен гас до РКЕ.

Со барањето се поднесени дел од документите потребни за издавање на лиценца согласно Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности, додека останатата документација единствено можело да се обезбеди од операторот на преносната мрежа АД ГА – МА.

Од доставената документација РКЕ утврдила дека недостигаат поголем број на документи меѓу кои како основни се: одлука од Владата на РМ со која се задолжува АД МЕР - Скопје да отпочне постапка за обезбедување на средства за вршење на енергетската дејност, доказ за сопственост или право на користење на основни средства, проектна документација, како и организациона структура и доказ за соодветен кадар за вршење на дејноста. Исто така не се доставени информации за техничкиот опис на системот, како што е предвидено со Правилникот.

Во ноември 2017 година РКЕ донела заклучок со кој утврдила дека барањето за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност управување со системот за пренос на природен гас на АД МЕР - Скопје има формални недостатоци, односно не е доставена потребната документација во целост и го задолжила истата да ја достави.

---

⁵„Службен Весник на РМ“ број 63/2006, 36/2007, 106/2008 и 119/10

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Во заклучокот се наведува дека постои можност да се остане без оператор на системот, во услови кога постоечкиот оператор би имал основни средства но не и лиценца, а идниот оператор би имал лиценца, но не и основни средства со што ќе се доведе до загрозување на сигурноста во снабдувањето со природен гас во РМ,

РКЕ во јануари 2018 година, донела Решение со кое барањето на АД МЕР - Скопје за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност управување со систем за пренос на природен гас го отфрла како нецелосно, поради не доставување на потребната документација.

Ваквата состојба укажува дека од формирањето на АД МЕР – Скопје во 2010 година истото не ја врши својата приоритетна дејност, пренос на природен гас за која било формирано, а неговата функција во периодот од неговото формирање до денес се однесува на изградбата на магистралната гасоводна мрежа во РМ.

2. Состојба на гасоводната мрежа во Република Македонија

Во рамките на оваа област ревизијата имаше за цел да даде одговор на ревизорските прашања поврзани со состојбата со изградбата на магистралната и дистрибутивната гасоводна мрежа во РМ, при што ги утврдивме следните состојби:

2.1. Врз основа на склучен меморандум помеѓу Владата на Руската Федерација и Владата на РМ од септември 2003 година, во јуни 2010 година склучена е спогодба, а во септември истата година донесен е **Закон за ратификација на Спогодбата меѓу Владата на РМ и Владата на Руската Федерација** за регулирање на обврските на поранешниот СССР по пресметките поврзани со стоковната размена меѓу поранешниот СССР и поранешната СФРЈ.

Вкупниот износ на обврските на поранешниот СССР согласно меморандумот изнесува 60.560 илјади САД долари⁶.

Предвидено е утврдената сума да биде затворена по пат на испорака на стоки, услуги и извршување на работите од Руската Федерација во РМ, во тек на 6 години од датумот на потпишување на Спогодбата.

Во спогодбата е утврден начинот на затварање на регулираната сума, на начин што испораките на стоки и услуги и извршувањето на работите од Руската Федерација во РМ, се остваруваат врз основа на посебни извозно - увозни договори, склучени меѓу руски испорачувачи и македонски купувачи, определени согласно законите на државата од секоја страна.

Утврдено е вкупната вредност на склучените договори да изнесува 75.700 илјади САД долари, од кои 80% од вредноста на секоја фактура приложена кон договорите ќе

---

⁶Сумата на обврските на поранешниот СССР изнесува 96.896 илјади клириншки САД долари, се пресметува во САД долари по курс 1 клириншки САД долар спрема 0,625 САД долари, изнесува 60.560 илјади САД долари

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

бидат исплатени за сметка на затварање на регулираната сума, а 20% ќе ги платат македонските купувачи со парични средства во готово во полза на руските испорачувачи, а одредбите од ЗЈН нема да се применуваат.

Во јули 2014 година склучен е договор за извршување на работи и услуги за изградба на Делницата од гасоводот Клечовце – Блок станица 5, со клуч на рака помеѓу АД МЕР Скопје и Стројтрансгас – Русија.

Со проектната документација на оваа делница било предвидено изградба на Главна мерна регулациона станица Штип и Неготино но со договорот е предвидено само изградба на линиски дел од магистрален гасовод и Блок станици.

Магистралната делница во должина од 61 километар е изградена во периодот 2015 – 2016 година за која се потрошени средства во вкупен износ од 4.239.200 илјади денари (75.700 илјади САД долари), од кои:

- 850.341 илјади денари или 20% се исплатени од Буџетот на РМ и
- 3.388.859 илјади денари или 80% се обезбедени со средства од Руската федерација по основ на клириншкиот долг.

Во март 2017 година од страна на Државниот инспекторат за техничка инспекција донесени се три Решенија⁷ за ставање во употреба на техничка опрема со заклучок дека Блок станиците, лансирната станица и магистралниот гасовод за дистрибуција на природен гас ги исполнува условите пропишани во Правилникот за техничките услови и нормативи за безбеден транспорт на течни и гасовити јагленоводороди со магистрални нафтоводи и гасоводи и со нафтоводи и гасоводи за меѓународен транспорт.

До завршување на ревизијата магистралната делница не е во функција, поради тоа што со договорот не било предвидено изградба на ГМРС Штип и ГМРС Неготино кои што се неопходни за истата да биде функционална, односно да може да се приклучуваат корисници на изградената магистрална гасоводна делница.

Подетално прегледот на потрошени средства за изградба на делницата од гасовод Клечовце – Блок станица 5 во периодот 2014 – 2017 година е прикажан во Прилог 11 од овој извештај.

2.2. Од извршениот увид на реализација на склучените договори за изградба на магистралните гасоводни делници, финансирани со средства од заемот од странска банка, ревизијата ја утврди следната состојба:

- за изградба на делницата Блок станица 5 - Неготино со ГМРС Штип и ГМРС Неготино, во јуни 2016 година склучен е договор во вкупна вредност од 971.710 илјади денари со рок на извршување на работите од 18 месеци и анекс за пролонгирање на рокот од 6 месеци.

---

⁷Решение број 08-1221/1, 08-1222/1 и 08-1223/1 од 31.05.2017 година

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Заклучно со април 2018 година, извршени се градежни работи во вкупен износ од 877.130 илјади денари или 90% од вкупно предвидените градежни работи согласно склучениот договор.

Подетално вредноста и исплатите по склучениот договор во периодот 2016 - 2017 година е прикажан во Прилог 10/1 од овој извештај;

- за изградба на делницата Неготино – Кавадарци - Битола, во октомври 2016 година склучен е договор во вкупна вредност од 2.239.000 илјади денари, со рок за извршување на работите од 36 месеци, односно до октомври 2019 година.

Заклучно со мај 2018 година, извршени се градежни работи во вкупен износ од 484.996 илјади денари или 22% од вкупно предвидените градежни работи согласно склучениот договор.

Подетално вредноста и исплатите по склучениот договор во периодот 2016 - 2017 година е прикажан во Прилог 10/2 од овој извештај;

- за изградба на делницата Скопје – Тетово - Гостивар, во октомври 2016 година склучен е договор во вкупна вредност од 1.782.270 илјади денари, со рок за извршување на работите од 36 месеци, односно до октомври 2019 година.

Заклучно со мај 2018 година, извршени се градежни работи во вкупен износ од 365.237 илјади денари или 21% од вкупно предвидените градежни работи согласно склучениот договор.

Подетално вредноста и исплатите по склучениот договор во периодот 2016 - 2017 година е прикажан во Прилог 10/3 од овој извештај.

Ваквата состојба укажува дека за целосна изградба на првата делница остануваат да се реализираат уште 10% од предвидените работи, додека за изградба на другите две делници остануваат околу 80% од предвидените работи и покрај фактот што изминат е повеќе од половина од периодот предвиден согласно склучените договори за извршување на работите.

Изградба на главна мерна регулациона станица – ГМРС Штип и Блок станица

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

2.3. АД МЕР – Скопје започнало со изградба на магистрален гасовод делница Скопје Тетово - Гостивар. Поради загриженост на Град Скопје и граѓанските здруженија за влијанието на изградбата на гасовод низ парк шума Водно кое што претставува заштитено подрачје, од страна на АД МЕР – Скопје во март 2018 година, доставена е информација до Владата на РМ со цел да се најде заедничко прифатливо решение во однос на продолжување со изградбата.

АД МЕР - Скопје во доставената информација посочува дека промената на трасата е неостварлива од причина што договорот за изградба е веќе потпишан, а активностите на трасата временски ќе се рефлектираат на продолжување на договорениот рок на изградба и ќе продуцираат дополнителни трошоци во однос на трошоци за нова проектна документација, ревизија, нова студија за оцена на влијанието на животната средина, нови геолошки истражувања, нови елаборати за експропријација, односно нови постапки за решавање на имотно правните работи.

Во текот на 2018 година од страна на Град Скопје доставено е мислење до Владата на РМ по информацијата од АД МЕР – Скопје во однос на изградбата на магистрален гасовод делница Скопје - Тетово - Гостивар кај потегот на Водно, во кој е наведено дека:

- за проектната документација во 2016 година се добиени одобрение за градење и решение за одобрување на оцена на влијанието врз животната средина;
- не е побарано мислење од Градот Скопје, за изградба на гасовод низ Водно и
- не е земено во предвид значењето на парк шумата од изградбата на овој инфраструктурен објект.

Имајќи го во предвид горенаведеното МТВ има издадено мислење, во кое е наведено:

- во целост е запазена законската регулатива во однос на постапката за добивање на согласност на Студијата за оцена на влијанието врз животната средина за проектот „Национален гасификационен систем на РМ“ делница Скопје – Тетово – Гостивар;
- во Студијата се опфатени анализи на веројатни влијанија на проектот врз медиумите и областите на животната средина во фазата на изградба и во фазата на работа на гасоводот;
- МТВ смета дека не е повољно да дојде до измена на трасата, затоа што тоа ќе рефлектира низа на сложени процедури и постапки кои ќе го оптоварат овој проект како временски така и финансиски, а сепак треба да се има во предвид дека се работи за капитален проект значаен за развој на гасната инфраструктура и
- при тоа нагласено е дека треба да се потенцира важноста на обврските кои ги има инвеститорот во однос на имплементирањето на планот за управување и мониторинг на животната средина во текот на изградбата на гасоводот, особено да се следат препораките и спроведувањето на генералните и специфичните мерки за ублажување на влијанието на градбата врз животната

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

средина, препорачани од Студијата за оцена на влијание врз животната средина за проектот.

Владата на РМ ја разгледала информацијата и ги задолжила МТВ, Град Скопје и АД МЕР - Скопје во најкраток рок да најдат заедничко прифатливо решение и во најкраток временски рок да се продолжи со изградбата.

По одржување на состаноци, со МТВ, Владата на РМ, Град Скопје, АД МЕР – Скопје и со здруженија на граѓани, договорено е да се преземат мерки за ублажување на негативните влијанија врз животната средина и тоа:

- измена на трасата во должина од 4 километри на која поголем дел е пошумен, во координација со граѓанските здруженија при што се избегнува сечење на поголем дел шума;
- на целиот потег на Водно ширината на работниот појас да се намали на 10 - 15 метри и
- АД МЕР – Скопје да ги надомести трошоците за штетата од сечење на дрвната маса.

Од страна на Шумарскиот факултет - Скопје во август 2018 година извршена е проценка на вредноста на шумата на Водно која е опфатена од трасата на гасоводот. По извршена проценка, потпишан е договор помеѓу Град Скопје и АД МЕР Скопје со кој договорните страни се обврзуваат да ја определат вкупната зелена површина на која ќе се изведуваат градежните активности и количеството на уништени дрва и грмушки како основ за исплата на парична компензација на Градот Скопје. Висината на паричната компензација која АД МЕР – Скопје му ја исплатила на град Скопје, е согласно проценката за утврдување на висината на штетата и изнесува 42.886 илјади денари.

До завршување на ревизијата не се продолжени започнатите активности за изградба на гасоводната мрежа на парк шумата Водно.

Оваа состојба влијае врз навремена реализација на склучениот договор за изградба на магистралниот гасовод делница Скопје – Тетово - Гостивар, а постои и ризик од настанување на финансиски импликации како резултат на пролонгирање на изградбата односно се доведува во прашање ефикасноста на процесот на изградбата на гасоводната мрежа во РМ.

2.4. Со цел утврдување на потребните финансиски средства согласно физибилити студијата за гасификација на РМ, како и потрошените средства за **изградба на три делници од магистралниот гасовод** (Клечовце – Штип - Кавадарци, Скопје – Тетово Гостивар и Неготино – Кавадарци - Битола во периодот 2009 – 2018 година, ревизијата направи анализа и ја утврди следната состојба:

- согласно физибилити студијата за гасификација на РМ, за трите делници во должина од 265 километри предвидени се средства во вкупен износ од 6.445.199

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

илјади денари, или цената за изградба на еден километар гасовод во просек изнесува 24.322 илјади денари (396.000 евра);

- дел од делницата Клевовце – Штип – Кавадарци или 61 километар е изградена со средствата од клириншкиот долг на Руската Федерација и средства од Буџетот на РМ, за што се потрошени 4.239.200 илјади денари, или цената за изградба на еден километар гасовод изнесува 69.495 илјади денари (1.130.000 евра) и
- за изградба на магистралните делници во должина од 204 километри финансирани со средства од договорот за заем, склучени се три договори во вкупен износ од 4.992.980 илјади денари или просечната цена за изградба на еден километар гасовод изнесува 24.475 илјади денари (398.000 евра).

За изградба на 265 километри од магистралниот гасовод согласно физибилити студијата за гасификација на РМ, за трите делници во должина од 265 километри биле предвидени средства во вкупен износ од 6.445.199 илјади денари, а за изградбата се потрошени средства во вкупен износ од 9.232.180 илјади денари. Подетално прегледот на предвидени средства за гасификација на РМ согласно Физибилити студија во периодот 2009 – 2017 година е прикажан во Прилог 12 од овој извештај;

Ваквата состојба укажува дека за изградба на магистралниот гасовод потрошени се повеќе средства во износ од 2.786.981 илјади денари. Најголемата разлика произлегува од изградбата на магистралната делница со средства од рускиот клириншки долг за која се потрошени околу 3 пати повеќе средства по километар од предвидените средства со физибилити студијата за гасификација.

Изградба на магистрална гасоводна делница (линиски дел)

2.5. Од извршената анализа за спроведување на постапката за експропријација за земјиштето на кое се градат магистралните гасоводни делници ревизијата ја утврди следната состојба:

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

- постапката за експропријација на земјиштето каде што е изградена магистралната гасоводна делница Клечовце – Блок станица 5, финансирана со средства од Руската Федерација, по основ на клириншкиот долг е спроведена од страна на МТВ;
- постапката за експропријација на земјиштето каде што се гради магистралната гасоводна делница Блок станица 5 – Неготино со ГМРС Штип и ГМРС Неготино, финансирана со средства од заем од странска банка, е во надлежност на МТВ и истата во октомври 2018 година е завршена и
- постапката за експропријација на земјиштето каде што се градат магистралните гасоводни делници Неготино – Кавадарци – Битола и Скопје Тетово – Гостивар, финансирани со средства од заем од странска банка, е во надлежност на АД МЕР - Скопје.

Со Годишната инвестициона програма на АД МЕР - Скопје за 2017 година донесена во октомври 2016 година за експропријација, пренамена на шумско земјиште во градежно, проценител и конзерваторски услуги предвидени се финансиски средства во вкупен износ од 83.287 илјади денари, но со измената на истата средства за оваа намена не се предвидени.

Во јуни 2017 година изработен е нов текст на годишната инвестициона програма за 2017 година со која повторно за оваа намена се предвидени средства во вкупен износ од 46.485 илјади денари.

Во декември 2017 година обезбедени се средства во вкупен износ од 63.000 илјади денари, и покрај фактот што договорите за изградба на магистрални гасоводни делници се склучени во октомври 2016 година.

Според добиените податоците од АД МЕР – Скопје состојбата со постапката за експропријација е следна:

- за магистралната делница Неготино – Кавадарци – Битола во февруари 2018 година поднесени се првите предлози за експропријација до МФ Управа за имотно правни работи, до јуни 2018 година поднесени се 640 предлози за експропријација за 460 катастарски парцели односно 55% од вкупниот број на катастарски парцели за кои треба да се поднесат предлози за експропријација. За повеќе од половина од поднесените предлози за експропријација закажани се расправи и досега се решени постапки за експропријација со спогодба или решение за 100 катастарски парцели. За 50 предлози за експропријација донесени се решенија за експропријација кои се уште не се правосилни, а досега сеуште нема поведени вонпарнични постапки. Останатите предлози за експропријација е планирано да се поднесат до септември 2018 година до органот надлежен за решавање на имотно – правните работи и
- за магистралната делница Скопје – Тетово – Гостивар во јануари 2018 година поднесени се првите предлози за експропријација до МФ Управа за имотно правни работи, до јуни 2018 година поднесени се предлози за експропријација за 560 катастарски парцели од тетовскиот и скопскиот регион, односно 35% од

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

вкупниот број на катастарски парцели за кои треба да се поднесат предлози за експропријација.

За повеќе од половина од поднесените предлози за експропријација закажани се расправи и досега има склучени 25 спогодби и донесени се 36 решенија, а сеуште нема поведени вонпарнични постапки.

Горенаведеното го истакнуваме од причина што за да се започне со постапката за експропријација, задолжително треба да се достави доказ за обезбедени парични средства до органот за решавање на имотно правни работи, поради што временскиот период од 6 месеци од изготвување на првите проценки за надомест и предлози за експропријација до започнување на постапката за експропријација се должи на необезбеден доказ за парични средства за спроведување на постапката за експропријација, кој треба да се достави до органот за решавање на имотно правни работи.

Од доставените податоци од АД МЕР – Скопје за статусот на земјиштето низ кое поминува трасата на магистралните гасоводни делници, ревизија ја утврди следната состојба:

- за магистралната гасоводна делница Неготино – Кавадарци - Битола од вкупно 92 километри, 46 километри се земјиште на РМ и завршена експропријација, 33 километри е приватно земјиште за кое треба да се изврши експропријација, 8 километри е земјиште со незапишани права на сопственост и 5 километри е земјиште на РМ дадено под закуп за кое во тек е постапка за пренамена и
- за магистралната гасоводна делница Скопје – Тетово - Гостивар со линиски дел со крак за Тетово од вкупно 88 километри, 43 километри се земјиште на РМ и завршена експропријација, 40 километри е приватно земјиште за кое треба да се изврши експропријација, 1 километар е земјиште со незапишани права на сопственост, 1 километар е земјиште на РМ дадено под закуп за кое во тек е постапка за пренамена и 3 километри земјиште на РМ дадено под концесија за кое постапката за намалување на концесијата е завршена.

Ваквата состојба укажува дека ненавременото обезбедување на средства за експропријација влијае на забавена динамика на завршување на постапката за експропријација, а со тоа и на пролонгирање на завршувањето на градежните работи за изградба на магистралните гасоводни делници.

3. Мерки, политики и проекти за гасификација во Република Македонија

Во рамките на оваа област ревизијата имаше за цел да даде одговор на ревизорските прашања поврзани со изградбата на магистралната гасоводна мрежа во РМ, како и за мерките, политиките и проектите кои надлежните институции ги преземаат за гасификација во РМ, при што ги утврдивме следните состојби:

3.1. Во МТВ во 2010 година спроведени се јавни набавки за услуги за изработка на **шест основни и изведбени проекти за магистрални гасоводи**, од кои од страна на АД МЕР Скопје во 2015 година започнати се постапки за изградба на **три делници**.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Со увид во документацијата од спроведените јавни набавки за изградба на магистрални гасоводни делници: Блок станица 5 – Неготино, Неготино - Кавадарци Битола и Скопје - Тетово – Гостивар, ревизијата ја утврди следната состојба:

- во декември 2015 година донесени се три одлуки за ЈН со кои се започнуваат три отворени постапки за изградба на три делници за магистралниот гасовод. Комисијата била составена од претставници од АД МЕР - Скопје, МТВ и МФ, кои ја изработиле тендерската документација за секоја постапка поединечно со техничка спецификација, во кои предвидени се различни рокови за изградба на секоја магистрална гасоводна делница во зависност од проценката на комисијата;
- во одлуките за јавни набавки, утврдена е проценетата вредност потребна за реализација и наведено е дека средствата ќе се обезбедат од сопствени извори на АД МЕР - Скопје;
- критериум за избор е најниската цена, а за да се квалификува како способен да го изврши договорот за јавна набавка, понудувачот потребно е да исполни одредени критериуми во однос на економско финансиската состојба, техничка и професионална способност како и потребната опрема за извршување на работите при градба.

Пред да се објави тендерската документација за сите три постапки извршени се истражувања на пазарот со анализа за исполнување на критериумите за утврдување на способност. Со истражувањата опфатени се 29 правни лица, од кои само три одговориле позитивно дека ги исполнуваат критериумите предвидени со тендерските документации.

Од страна на комисијата побарана е согласност од Советот за ЈН, кој за делница Блок станица 5 - Неготино и делница Скопје – Тетово - Гостивар донел решенија за давање на согласност на тендерската документација, а за тендерската документација за делница Неготино – Кавадарци – Битола, решение за давање на согласност од советот има добиено по третото барање што влијае на пролонгирање на рокот за завршување на постапките.

- во постапките за ЈН за изградба на магистрален гасовод за делниците Блок станица 5 – Неготино и Неготино – Кавадарци – Битола двајца понудувачи се квалификувани и учествуваат во електронската аукција.

За набавката на изградба на магистрален гасовод за делница Скопје - Тетово Гостивар од пет пријавени понудувачи само еден понудувач се квалификувал како способен за извршување на предметот на ЈН, поради што не е одржана електронска аукција предвидена со тендерската документација, што влијаело на крајната цена на понудата.

- во тендерската документација за постапките за изградба на трите магистрални гасоводи се бараат различни критериуми во однос на бројот на вработени лица и опремата за извршување на работи при градба.

Во тендерските документации, во делот на техничка или професионална способност е наведено дека понудувачите е потребно да имаат одреден број на

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

минимум вработени лица (од 100 до 150), а притоа не е наведена потребната квалификациона структура. Покрај минимум вработените лица се бара и економските оператори да имаат вработено или ангажирано професионален и технички кадар кој ќе биде задолжен за реализација на предметот на ЈН.

Доколку професионалниот и технички кадар е вработен кај економскиот оператор, тогаш бројот на истиот се засметува во бројот од минимум вработени (од 100 до 150), но доколку професионалниот и технички кадар не е вработен тогаш истиот не влегува во бројот на минимум бараните вработени.

Исто така во тендерските документации за изградба на повеќе километри делница и за поголема вредност на изградба на гасовод се бараат помал број на вработени, додека за помалку километри и за помала вредност на изградба на гасовод се бараат поголем број на вработени.

- во однос на техничката опременост која се бара во трите постапки, постојат разлики во критериумите за опрема за извршување на работи во градба и покрај тоа што се работи за истиот предмет на набавка.

Во тендерската документација за изградба на гасоводна делница Неготино Кавадарци - Битола, се бара понудувачот да располага со градежна механизација со детални технички спецификации, додека во останатите две делници не се бара техничка спецификација за градежната механизација.

- за изградба на магистралните гасоводни делници за докажување на критериумот економско финансиска состојба се бара економскиот оператор да има остварено минимален приход и тоа:

- за делница Блок станица 5 – Неготино се бара економскиот оператор да има остварено минимален вкупен приход од 32.000.000 евра збирно за последните три години, а износот на проценетата вредност за јавната набавка е 16.207.000 евра;
- за делница Неготино – Кавадарци - Битола се бара економскиот оператор да има остварено минимален вкупен приход од 32.000.000 евра годишно во последните три години, а износот на проценетата вредност за јавната набавка е 36.638.000 евра;
- за делница Скопје – Тетово - Гостивар се бара економскиот оператор да има остварено минимален вкупен приход од 28.000.000 евра годишно во последните три години, а износот на проценетата вредност за ЈН е 30.894.000 евра.

Ваквата состојба укажува дека во трите постапки за јавни набавки применет е различен сооднос меѓу проценетата вредност на набавките и приходите кои треба да ги остваруваат економските оператори.

За делница Блок станица 5 – Неготино поднесена е жалба, од група на понудувачи, во која е наведено дека тендерската документација на постапката за доделување на договор за ЈН не е во согласност со законот за ЈН и довела или можела да доведе до дискриминација на ЕО или ограничување на пазарната конкуренција и повреда на

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

начелото за конкуренција, еднаков третман и недискриминација. Државната комисија за жалби по ЈН истата ја отфрлила.

За делница Неготино – Кавадарци – Битола поднесена е жалба од група на понудувачи, со која жалителот бара да се поништи Одлуката за избор на најповолен понудувач, поради непочитување на ЗЈН и неусогласеност на тендерската документација со ЗЈН. Државната комисија за жалби по ЈН, донела решение со кое жалбата е неоснована.

При спроведување на постапките за ЈН за изградба на магистралните гасоводни делници, критериумите за бројот на вработени и нивната квалификациона структура се несоодветни и непропорционално поставени и не се директно поврзани со предметот на ЈН. Различните критериуми за бројот на вработени за техничката опременост и за економско финансиската состојба оневозможуваат примена на начелата на конкурентност и непристрасност.

3.2. Со увид во склучените договори за изградба на магистралните гасоводни делници, ревизијата ја утврди следната состојба:

- **договорот за изградба на магистрален гасовод делница Блок станица 5 Неготино со ГМРС Штип и ГМРС Неготино е склучен во јуни 2016 година со важност од 18 месеци од денот на воведување во работа.**

Склучен е Анекс договор во декември 2017 година, со кој се вршат измени и дополнувања кои се однесуваат на продолжување на рокот за изведување на работите и покрај тоа што во основниот Договор не била предвидена можност за склучување на Анекс за пролонгирање на рок поради нерешени имотно правни работи од страна на државата. Рокот од 18 месеци, се продолжува за дополнителни 6 месеци, а притоа доколку во овој период има прекини поради оправдани причини, рокот се продолжува за деновите за кои што траел прекилот.

Средствата за реализација на договорот се вклучени во ЗД програма од развојниот дел на Буџетот на МТВ за 2016, 2017 и 2018 година.

И покрај тоа што постапката за ЈН ја спровел АД МЕР - Скопје, а имајќи во предвид дека се работи за финансиски средства кои се од развојниот дел на Буџетот на РМ, за склучувањето на Анексот требало да се обезбеди одобрение од Владата на РМ. Со ЗЈН пропишано е дека Владата на РМ дава одобрение по претходно мислење на МФ за промена на динамиката на реализација и/или плаќање на обврските од склучените договори за ЈН кои се предвидени со програма опфатена со развојниот дел од Буџетот, а за чија промена е обезбедена претходна согласност од другата договорна страна.

Со увид во градежната документација констатиравме дека постои застој во изведбата на градежните активности на Блок станица Неготино и ГМРС Неготино, поради нерешени имотно правни односи. До завршување на ревизијата во АД МЕР - Скопје, застојот сеуште трае.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Крајниот рок за исполнување на договорот независно од застојот во изведувањето на градежните работи е заклучно со 16.12.2018 година.

На ревизијата и беше доставен градежен дневник на ден 01.10.2018 во кој е наведено дека АД МЕР – Скопје го известила изведувачот дека експропријацијата за ГМРС и Блок станица Неготино е завршена, и му дозволува отпочнување на градежни активности.

Изведувачот нема доставено ревидиран детален динамички план согласно динамиката на реалното извршување на работите на терен, што не е во согласност со склучениот Договор;

- **договорот за изградба на магистрален гасовод делница Неготино Кавадарци Битола** е склучен во октомври 2016 година со важност од 36 месеци од денот на воведување во работа, односно до 02.09.2019 година. Ревизијата констатира дека од потпишување на договорот до денот на воведување на работа поминати се околу 4 месеци, а изведувањето на работите треба да заврши заклучно со 17.02.2020 година.

Предметот на договорот не се реализира според деталниот динамички план доставен согласно тендерската документација од страна на изведувачот поради нерешени имотно правни работи од страна на државата.

Изведувачот има направено и доставено ревидиран динамичен план во кој како краен рок за изведување на работите и враќање во првобитна состојба е септември 2020 година, од што произлегува дека ќе има пролонгирање на рокот во договорот.

- **договорот за изградба на магистрален гасовод делница Скопје - Тетово Гостивар** е склучен во октомври 2016 година со важност од 36 месеци од денот на воведување во работа, (декември 2016 година) односно до 26.12.2019 година. Предметот на договорот не се реализира според деталниот динамички план доставен согласно тендерската документација од страна на изведувачот поради нерешени имотно правни работи од страна на државата. Изведувачот има доставено ревидиран динамички план со кој е предвидено изведувањето на работите да заврши до април 2020 година доколку навремено се решат имотно правните односи.

Со оглед на тоа дека имотно правните односи не се решени на оваа траса, како и врз основа на ревидираниот динамичен план, може да се заклучи дека ќе има пролонгирање на рокот за изградба на магистралниот гасоводот на оваа делница.

Ревизијата утврди дека 50% од цевките за изградба на магистралниот гасовод за делниците Неготино – Кавадарци – Битола и Скопје – Тетово – Гостивар се доставени во рокот утврден во договорот, додека за останатиот дел од цевките кои требале да бидат доставени во мај/јуни 2017 година, склучени се Анекси кон Договорот за пролонгирање на рокот на производство и испорака, поради тоа што првиот дел од цевките сеуште не биле вградени поради нерешени имотно правни односи на делниците и тоа:

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

- со Анекс 1 рокот за достава и производство се пролонгира во март и април 2018 година и
- со Анекс 2, рокот се пролонгира за 60 дена започнувајќи од денот кога согласно податоците од градежната книга ќе се констатира дека се вградени 70% од претходно произведените цевки.

Анексите се направени со цел да се запази постигнувањето на квалитет при изградбата преку навремено вградување на ново произведени цевки.

Ревизијата утврди дека до периодот на вршење на ревизијата процентот на реализација на договорите е:

- 90% за делница Блок станица 5 Неготино со ГМРС Штип и ГМРС Неготино;
- 22% за делница Неготино – Кавадарци – Битола и
- 21% за делница Скопје – Тетово – Гостивар.

Во услови на користење на заем со однапред договорени временски рамки за повлекување и за враќање на средствата ревизијата смета дека надлежните институции требало навремено да ги преземат сите потребните мерки за решавање на постапките за експропријација на земјиштето со цел да не се дозволи пролонгирање на рокот за реализација на договорите поради нерешени имотно правни односи.

Имајќи во предвид дека изградбата на магистралните делници не се одвива согласно предвидената динамика, постои ризик АД МЕР Скопје да не може да остварува приходи односно средства со кои ќе отпочне да го враќа земениот заем од јуни 2019 година, како што е предвидено во договорот за подзаем, поради што истиот ќе треба да се враќа со средства од Буџетот на РМ.

3.3. Од извршениот увид во документацијата поврзана со гасификација ревизијата утврди дека АД МЕР – Скопје во март 2017 година доставила **информација за активностите од проектот гасификација на РМ – Фаза 1 делница Штип – Неготино – Битола и делница Скопје - Тетово - Гостивар до Владата на РМ** во која се наведени следните состојби:

- по спроведените постапки за доделување на договори за изградба на магистралните гасоводни делници од заемот се останати средства во износ од 5.500.000 евра од кои 1.350.000 евра се исплатени како еднократна провизија а останати се 4.150.000 евра, за што се предлагаат повеќе активности за користење на овие средства меѓу кои постапка за унифицирање и изградба на систем за управување и контрола и набавка на природен гас за полнење на магистрална гасоводна делница во износ од 2.040.000 евра;
- во информацијата е наведено дека во спроведените постапки за изградба на магистралните делници изземен е делот на изградба на систем за управување и контрола и покрај тоа што со основниот проект и проектната програма предвидено е да се изработат основни проекти за изградба на системот за управување и контрола, кој претставува составен дел од основните проекти.

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

- Системот преставува автоматизација на технолошките процеси, технолошко комуникациски врски за преносот на технолошката информација од и до елементите на гасоводните линии и предавање на информацијата за потрошувачката и параметрите на природниот гас кон операторски центар;
- во информацијата се наведени причините поради кои системот е изземен при објавување на тендерите за доделување на договор за изградба на магистралните гасоводни делници и тоа:
    - за изградбата на делниците основните проекти се изготвени од три различни компании, секоја проектантска компанија има изготвено систем за управување и контрола, но бидејќи основните проекти се работени независно, изработени се без претходно унифицирање на системот;
    - исто така бидејќи се работени повеќе поединечни делници никој од проектантите не го докомплетирал делот за примање, надзор, преземање и обработка на податоците од сите поединечни делници како збирен центар за информации;
    - заради спроведување на постапките за реализација на проектите е констатирано дека со изградба на делниците по основниот проект во делот на управување истиот нема да биде функционален, поради различни некомпатибилни системи за управување за што е неопходно да се изврши унифицирање на системот за управување и контрола за сите делници, истиот да се имплементира и реализира и на поединечните проекти со цел да биде функционален и меѓусебно поврзан како единствен систем за управување и контрола;
    - поради краткиот рок определен во постапката за задолжување и за започнување на реализацијата АД МЕР – Скопје немало можност да изготви Проект за унифицирање на системот за управување и контрола за сите делници и истиот да биде составен дел од спроведените постапки.

Поради ваквата состојба како и имајќи во предвид дека системот произлегува од основните проекти за реализација на Проектот Гасификација на РМ и е нивни составен и неделив дел АД МЕР – Скопје бара да се овозможи реализација од средствата од заемот во рамките на преостанатите средства. Исто така од овие средства да се овозможи набавка на природен гас за полнење на изградената магистрална гасоводна делница со цел истата да биде оперативна и да претставува функционална целина.

Ваквата состојба укажува на фактот дека без реализација и имплементација на системот за управување и контрола, нема да се изврши унифицирање на сите магистрални гасоводни делници, со цел системот да биде функционален и меѓусебно поврзан како единствен систем за управување и контрола.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

3.4. Во април 2010 година од страна на МТВ испратен е допис до градоначалниците на 80 општини и град Скопје, со кој се информираат за изградбата на Националниот гасоводен систем во РМ.

Со дописот, општините се информираат за потребата од отпочнување со подготовка за планирање и изготвување на планска и проектна документација за дистрибутивна гасификациона мрежа на своите територии, со што по изградбата на магистралните гасоводи ќе можат да се приклучат на националниот гасоводен систем на РМ, како и за преземените активности во претходниот период.

Со цел да се оствари предвидената динамика за реализација на изградбата на национален гасоводен систем во РМ утврдени од Владата на РМ, единиците на локалната самоуправа, требало да отпочнат со подготовка на планирање и изготвување на планска проектна документација за дистрибутивна гасификациона мрежа на своите територии, за веднаш по изградбата на магистралните гасоводи да можат да се приклучат на националниот гасоводен систем на РМ.

По испратените дописи до сите општини во РМ, добиени се одговори за преземени активности само од општина Центар и општина Струмица и тоа:

- известување од општина Струмица со кое е наведено дека општината изготвила целосна проектна документација за изведба на гасоводен систем во Струмица и се очекува до крајот на 2010 година комплетно да биде изградена дистрибутивната мрежа.

Изработената проектна документација предвидува изградба на дистрибутивна гасоводна мрежа со должина од 12,15 километри. Истата е поделена на 15 секции преку кои ќе се изврши опфат на целата територија на градот Струмица.

Дистрибутивната гасоводна мрежа ќе биде целосно компатибилна за во иднина да се поврзе со националниот гасоводен систем. Проектот е целосно комплементарен со националниот проект и ќе ја има улогата на претходница на националниот гасовод, бидејќи во моментот кога Струмица ќе добие поврзување со националниот гасовод, локалната дистрибутивна мрежа веќе ќе биде изградена, ќе има континуирани потрошувачи, и ќе има формирано јавно претпријатие со обучен кадар и

- известување од општина Центар во кое е наведено дека согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање, при донесување на измена и дополнување на детален урбанистички план со писмена покана се вклучени сите јавни претпријатија како и АД ГА – МА при разгледување на нацрт плановите да дадат свои предлози и мислења по истите.

И покрај изминатиот период од 8 години од кога е испратен дописот до сите општини и Град Скопје, за потребата од отпочнување со подготовка на планирање и изготвување на планска и проектна документација за дистрибутивна гасификациона мрежа на своите територии, со што по изградбата на магистралните гасоводи ќе можат да се приклучат на националниот гасоводен систем на РМ, освен општина

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Куманово и општина Струмица останатите општини во РМ сеуште немаат започнато активности за изградба на дистрибутивната гасоводна мрежа.

3.5. За реализација на проектите за изградба на интерконективни гасоводи на РМ со соседните држави, склучени се меморандуми за соработка со Република Бугарија и Република Грција.

Интерконективен гасовод претставува магистрален гасовод за пренос на природен гас за поврзување на РМ со регионот, преку кој ќе се обезбеди достапност на природен гас од повеќе различни извори на природен гас.

Помеѓу МЕ на РМ и Министерството за енергетика на Република Бугарија склучен е Меморандум за разбирање во 2017 година преку кој со заедничко ангажирање ќе се решаваат предизвиците за снабдување со природен гас. Со меморандумот е предвидена билатерална соработка во секторот на природен гас преку промоција и испорака на дополнителни количества на природен гас од бугарскиот за македонскиот пазар. За таа цел треба да биде формирана работна група составена од експерти, која ќе врши техничко економско истражување и анализа на техничките, пазарните, финансиските и регулаторните аспекти на можната изградба на нова врска меѓу преносните системи за гас на РМ и Република Бугарија.

Врз основа на резултатите од спроведените анализи ќе се анализираат и преземат понатамошни одлуки во однос на реализацијата на проектот.

Овој меморандум е резултат на Иницијативата за гасно поврзување на Централна и Југоисточна Европа (CESEC), со која практично се очекува да се обезбеди снабдување со потребните количини на природен гас на сите потрошувачи во регионот на Централна и Југоисточна Европа, вклучувајќи ја и РМ.

РМ во моментот користи руски природен гас преку единствената интерконекција со Република Бугарија во близина на Крива Паланка и со оваа иницијатива, ќе се овозможи регионално поврзување со соседите и користење на природен гас од различни извори (Азербејџан, Црно море/Романија и LNG терминалите во Грција).

Во октомври 2016 година, потпишан е меморандум помеѓу АД МЕР – Скопје и грчкиот оператор за пренос на гас DESFA S.A. за развој на билатерално стратешко партнерство во секторот за природен гас. Предмет на Меморандумот е воспоставување и развивање на деловна соработка меѓу АД МЕР – Скопје и DESFA S.A. со цел остварување на активности од заеднички интерес и за обезбедување поголема интеграција на енергетските пазари во Европската унија и енергетската заедница, како и зајакнување на безбедноста на снабдување во регионот.

Обемот на работи за реализација на Проектот интерконективен гасовод меѓу РМ и Република Грција ќе опфати изработка на проектна документација, изработка на студија/елаборат за оценка на влијанието врз животната средина, изградба, надзор, техничка инспекција, процена за експропријација, експропријација и надомест на

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

штети, пренамена на земјиште, трошоци за оперативно работење на АД МЕР - Скопје и други непредвидени трошоци поврзани со реализацијата на истиот.

Во однос на финансирањето на Проектот за изградба на интерконективен гасовод со Република Грција, АД МЕР – Скопје во септември 2018 година доставила информација до Владата на РМ со предлози за обезбедување на средства за финансирање, како грант од инструментот инвестициска рамка за Западен Балкан, заеми од Европска банка за обнова и развој, кредит од Европска инвестициона банка или од странска банка и други начини на финансирање.

Со изградбата на интерконективен гасовод ќе се овозможи обезбедување на дополнителни количини од друг извор на снабдување, сигурност во снабдувањето и можност за намалување на увозната цена на природниот гас, достапност на природен гас од повеќе различни извори на природен гас, како и поголема ефикасност во процесот на гасификација на РМ.

3.6. Владата на РМ изработила Информација⁸ за потребата од алтернативно финансирање за реализација на изградбата на дистрибутивната мрежа во РМ во 2018 година.

Изградбата на национален гасоводен систем, негово поврзување со регионалните гасоводни системи, како и изградба на дистрибутивни системи за природен гас е еден од приоритетите во делот и изградба на енергетска инфраструктура.

Во изминатиот период државата преку МТВ се реализирани два поголеми проекти со кои се оценила изводливоста на изградбата на преносната гасна мрежа во државата и се изработени главни проекти за одредени делници од преносната мрежа кои имаат највисок приоритет за развој на гасоводниот систем во државата.

Со цел развој на проектот дистрибутивна мрежа за природен гас во РМ во 2014 – 2015 година од страна на МТВ изработена е Физибилити студија за изградба на дистрибутивна мрежа, која дава одговори на основните прашања:

- во кои општини во РМ е оправдана изградбата на дистрибутивната гасна мрежа и
- кој модел на реализација на овие дистрибутивни системи е најпогоден за РМ.

Првиот чекор во реализација на проектот е оценка на изводливоста на дистрибутивните системи за природен гас на ниво на секоја општина во државата. Оваа е задолжителен чекор и согласно Законот за енергетика бидејќи општината како локална самоуправа, покрај Владата на РМ, може да покрене иницијатива за реализација на дистрибутивен систем за природен гас на нејзината територија. Вториот чекор во реализација на проектот е врз основа на оценка на изводливоста на дистрибутивниот систем за гас на ниво на општина, да се даде предлог за

---

⁸Информација број 12-3195/1 од 07.05.2018 година

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

најпогодните групи на општини или региони за кои треба да се распише повик за доделување на концесија.

Третиот чекор во реализација на проектот е изработка на финална студија за изводливоста на дистрибутивните системи за природен гас за предложената група општини, за која може да се распише јавен повик за доделување концесија.

Финалната студија за изводливост за групата општини треба да се реализира согласно актите кои ја регулираат областа на концесии и јавно приватно партнерство.

Проценетата инвестициона вредност за изградба на дистрибутивната мрежа во:

- скопскиот регион изнесува околу 100.000.000 евра при што би се изградиле околу 245 километри;
- западниот регион изнесува околу 22.000.000 евра при што би се изградиле околу 180 километри и
- источниот регион изнесува околу 27.000.000 евра при што би се изградиле околу 220 километри.

Според предвидената динамика за изградба на преносниот систем за природен гас, како и показателите за физибилност по општини како најприоритетни за развој на дистрибутивните системи на природен гас се општините со нивната проценета вредност на инвестицијата, подетално прикажани во прегледот на предвидени општини во РМ за изградба на дистрибутивна гасоводна мрежа во Прилог 13 од овој извештај.

Имајќи во предвид дека досегашното решение во Физибилити студијата имаше централизиран пристап во начинот на изградба на дистрибутивната мрежа во РМ, МЕ во рамките на активностите за донесување на новиот Закон за енергетика од 2018 година го вгради предлогот на општините - изградбата на нови системи за дистрибуција на природен гас на определено подрачје на територијата на РМ да може да се врши од страна на ЈП и други правни лица на единиците на локалната самоуправа основани за таа намена.

Новите одредби за децентрализираниот пристап во начинот на изградба на дистрибутивната мрежа во РМ од страна на општините ќе започнат да се применуваат со новиот Закон за енергетика.

Имајќи во предвид дека на овој начин сите правни пречки ќе бидат отстранети за реализација на изградбата на дистрибутивната мрежа во РМ во наредниот период ќе биде потребно да се изнајдат можности за алтернативно финансирање за реализација на изградбата на дистрибутивната мрежа.

Владата на РМ на седница одржана во мај 2018 година ја разгледала информацијата и ги задолжила МФ и МЕ во рок од два месеци да ја информираат Владата на РМ за можностите за алтернативно финансирање за реализација на изградбата на дистрибутивната мрежа за природен гас во РМ.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Со реализацијата на предвидените активности ќе се придонесе за изградба на дистрибутивната мрежа во општините во РМ, а со тоа и ќе се придонесе за поголема ефикасност на процесот на гасификација на РМ.

3.7. Со цел да се утврди кои општини во РМ имаат започнато активности за воспоставување на дистрибутивна гасоводна мрежа, ревизијата испрати прашалници до Град Скопје и 80 општини во РМ.

Со прашалникот општините доставија податоци за планирани и обезбедени средства, изработени проекти за гасификација, должина на изградена дистрибутивна гасоводна мрежа и дали општините имаат формирано ЈП за гасификација.

Од извршената анализа на доставените одговорени прашалници од 55 општини, или 68% од вкупно 81 од доставените прашалници, 25 општини и град Скопје не доставија одговори на доставените прашалници при што ревизијата ја утврди следната состојба:

- 2 од општините или 4% имаат изградено, односно ја надоградуваат дистрибутивна гасоводна мрежа, и тоа Куманово и Струмица кои се единствени општини кои имаат дистрибутивна гасоводна мрежа во РМ;
- 46 од општините или 83% сеуште немаат преземено активности за изградба на дистрибутивната гасоводна мрежа;
- 7 од општините или 13% започнале подготвителни активности за изградба на дистрибутивна гасоводна мрежа и тоа: Штип, Кавадарци, Кратово, Битола, Прилеп, Велес и Радовиш;
- општина Штип обезбедила средства за изработка на идеен и основен проект за изградба на дистрибутивна гасоводна мрежа од Буџетот на општината за 2018 година во висина од 700 илјади денари. Донесена е одлука од Советот на општина Штип за основање на ЈП за енергетика “Енерго Штип” заради вршење на одделни регулирани енергетски дејности од јавен интерес од локално значење на општината. ЈП е основано за вршење на повеќе дејности меѓу кои и производство на гас, дистрибуција на гасовити горива преку дистрибутивните системи, трговија на гас преку дистрибутивните системи и вадење на природен гас;
- општина Кавадарци во 2017 година изработила физибилити студија за гасификација на општината, а во тек е изработка на основен проект за гасификација на општината со предвидена инфраструктура за сите правни и физички субјекти во градот со соодветни димензионирани профили на цевководи за снабдување со гас;
- општина Кратово во Буџетот на општината предвидела средства за работи поврзани со дистрибутивна гасоводна мрежа во износ од 1.000 илјади денари, но не се реализирани активности за таа намена;
- општина Битола за изградба на дистрибутивна гасоводна мрежа предвидела и обезбедила 15.000 илјади денари од Буџетот на Општината;
- општина Прилеп, со ребалансот на Буџетот на општина, во јули 2018 година, обезбедила 6.000 илјади денари за изработка на дизајн на капацитети во

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

енергетиката гасификација. Општината има донесено програма за енергетска ефикасност за периодот 2018 - 2020 година и годишен акционен план од програмата за 2018 година. Во наредниот период Советот на општина Прилеп планира да усвои програма за уредување на градежно земјиште на општина Прилеп за 2018 година во која посебен опфат ќе има и гасификацијата, а во финална фаза е и изработката на тендерска документација и објавување на оглас за изработка на идеен и основен проект за секундарна гасоводна мрежа. За потребите за изработка на основниот проект за гасификација на општината, изработена е енергетска картица достапна на веб страната за сите субјекти од областа на индустријата, комерцијалниот, јавниот и услужниот сектор, мали и средни претпријатија.

Со пополнување на енергетската картица од страна на субјектите ќе се изврши навремена и точна идентификација за локацијата и потребите на идните корисници на гасоводниот систем низ градот;

- општина Велес со Програмата за уредување на градежно земјиште на просторот на општината за 2018 година, има предвидено изготвување на Студија за гасификација во износ од 1.000 илјади денари. Советот на општина Велес во март 2018 година донел Одлука за основање на ЈН за енергетика Велес Гас, кое е основано за вршење на енергетски дејности од јавен интерес од локално значење за општината и тоа за дистрибуција на природен гас, управување со системот за дистрибуција на природен гас и снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас. Со решение во мај 2018 година именуван е вршител на должност директор на ЈП. Исто така во општина Велес е предвидено да се направи измена во Програмата за уредување на градежно земјиште на просторот на општината за 2018 година со што ќе се предвиди потребниот износ за изготвување на идеен проект за изградба на гасоводна мрежа;
- општина Радовиш во 2018 година, од Буџетот на општината предвидела 1.800 илјади денари за изработка на проект за секундарна гасоводна мрежа и се планира објавување на оглас за ЈН за негова изработка.

Ваквата состојба укажува дека мал дел од општините имаат преземено мерки за изградба на дистрибутивна гасоводна мрежа, поради што е неопходно во наредниот период да се обезбедат финансиски средства за изградба на дистрибутивната мрежа која ќе се поврзе со магистралната дистрибутивна мрежа чија изградба е во тек.

3.8. Од извршениот ревизија во ЈП Куманово - Гас и ЈП Струмица – Гас единствени општини во РМ од 80 општини и Град Скопје во кои е изграден дел од дистрибутивната гасоводна мрежа и се користи природниот гас како енергенс, ревизијата ја утврди следната состојба:

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

ЈП Куманово – ГАС

ЈП Куманово – Гас е основано од општина Куманово во октомври 2005 година со Одлука⁹ за основање на ЈП за изградба на инфраструктурни објекти донесена од Советот на општина Куманово:

- приоритетна дејност на претпријатието е изградба на други објекти од ниско градба, како и останати специјализирани градежни работи, дистрибуција на гасовити горива преку дистрибутивни системи, поставување на инсталации за водовод, канализација и плин и инсталации за греење и клима уреди и инжинерство и со него поврзано техничко советување;
- согласно Правилникот за систематизација предвидени се 13 работни места од кои се пополнети 6 работни места;
- во јули 2011 година ЈП има добиено лиценца за дистрибуција на природен гас, лиценца за снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас, а во декември 2016 година лиценца за снабдување со природен гас од страна на РКЕ на РМ;
- во периодот 2009 – 2017 година вкупно изградената дистрибутивна гасоводна мрежа во општината изнесува околу 13,5 километри, додека потребната дистрибутивна мрежа со која би се опфатило градското подрачје на општини Куманово изнесува околу 100 километри што претставува 14% покриеност на дистрибутивна мрежа;
- вкупните средства кои се потрошени за изградба на дистрибутивната гасоводна мрежа изнесуваат 31.000 илјади денари;
- во периодот 2010 – 2018 година на дистрибутивната мрежа се приклучени вкупно 62 корисници од кои 22 се правни лица, а 40 се домаќинства;
- првиот приклучок од страна на правните лица е направен во 2010 година, а од страна на домаќинствата првиот приклучок е во 2015 година;
- за приклучок на дистрибутивната гасоводна мрежа Советот на општината во 2018 година има донесено Одлука за субвенционирање на дел од надоместокот за приклучување на дистрибутивниот гасоводен систем во износ од 150 евра;
- цена на стандарден приклучок согласно ценовникот за приклучување на корисници на дистрибутивната гасоводна мрежа донесен од страна на ЈП Куманово Гас изнесува 800 евра;
- финансирањето на ЈП се врши од средства уплаќани како основачки влог од страна на општина Куманово, кој за периодот 2006 2017 година изнесува 82.292 илјади денари;
- ЈП приходите од работењето ги остварува по основ на: приклучок, продажба на гас, надоместок за дистрибуција и снабдување на корисниците кој за периодот 2009 – 2017 година изнесуваат 49.941 илјади денари;
- од доставените податоци за користењето на природниот гас во однос на друг енергенс во јавна установа во општината ревизијата утврди дека за 2011 година исплатени се трошоци за загревање со нафта во износ од 4.381 илјади денари, а

---

⁹Одлука број 07-3391/8 од 13.10.2005 година

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

за 2017 година исплатени се трошоци за загревање со гас во износ од 1.082 илјади денари што претставува 75% намалување на трошоците за загревање со природниот гас во однос на трошоците за загревање со нафта.

Приклучок за дистрибутивна гасоводна мрежа во Струмица и во Куманово

ЈП Струмица – ГАС

ЈП Струмица Гас е основано од општина Струмица во април 2010 година со Одлука¹⁰ за основање на ЈП за енергетски дејности донесена од Советот на општина Струмица:

- приоритетна дејност на претпријатието е дистрибуција на гасовити горива преку дистрибутивните системи, трговија на гас преку дистрибутивните системи, снабдување со пареа и климатизација, поставување на инсталации за водовод, канализација и плин и инсталации за греење и клима уреди, трговија на големо со цврсти, течни и гасовити горива и складирање на стока;
- согласно Правилникот за систематизација предвидени се 11 работни места од кои се пополнети 7 работни места;
- во април 2011 година и во јануари 2013 година има добиено лиценца за дистрибуција на природен гас, лиценца за снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас, а во декември 2016 година лиценца за снабдување со природен гас од страна на РКЕ на РМ;
- во периодот 2011 – 2017 година вкупно изградената дистрибутивна гасоводна мрежа во општината изнесува околу 28 километри;
- вкупните средства кои се потрошени за изградба на примарната и секундарната дистрибутивна гасоводна мрежа изнесуваат 97.563 илјади

---

¹⁰Одлука број 07-2530/1 од 26.04.2010 година

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

- денари, а средствата кои се потрошени за изградба на декомпресиската станица изнесуваат 33.788 илјади денари;
- во периодот 2010 – 2018 година на дистрибутивната мрежа се приклучени вкупно 272 корисници од кои 34 се правни лица, а 238 се домаќинства;
  - првиот приклучок од страна на правните лица е направен во 2012 година, а од страна на домаќинствата првиот приклучок е во 2013 година;
  - за приклучок на дистрибутивната гасоводна мрежа Советот на општина Струмица во 2016 година има донесено Одлука за субвенционирање на дел од надоместокот за приклучување на дистрибутивниот гасоводен систем во износ од 100 евра;
  - цена на стандарден приклучок согласно ценовник за приклучување на корисници на дистрибутивната гасоводна мрежа донесен од страна на ЈП Струмица Гас изнесува 600 евра;
  - финансирање на ЈП се врши од средства уплаќани како основачки влог од страна на општина Струмица, кој за периодот 2010 – 2017 година изнесува 121.089 илјади денари;
  - ЈП приходите од работењето ги остварува по основ на приклучок и продажба на гас на корисниците кој за периодот 2011 – 2017 изнесува 70.857 илјади денари;
  - од доставените податоци за користењето на природниот гас во однос на друг енергенс во 13 институции во општина Струмица ревизијата утврди дека за 2011 година исплатени се трошоци за загревање со нафта во износ од 19.899 илјади денари, а за 2017 година исплатени се трошоци за загревање со гас во износ од 9.101 илјади денари што претставува 54% намалување на трошоците за загревање со природниот гас во однос на трошоците за загревање со нафта.

Ваквата состојба укажува дека користењето на природниот гас, освен тоа што е еколошки корисен, истиот е и поекономичен со што се заштедуваат финансиски средства од Буџетот на РМ, а се однесуваат на трошоците за загревање на јавните објекти со чие користење се заштитува животната средина.

Поради овие придобивки потребно е да се инвестира во проширувањето на дистрибутивната гасоводна мрежа со цел создавање на услови и можност поголем број корисници да можат да се приклучат и да го користат природниот гас во РМ.

Исто така потребно е да направат сеопфатни и детални анализи за потребата од изградба на преостаната магистрална дистрибутивна гасоводна мрежа, како и за нејзината исплатливоста во определени општини во РМ, со цел да се искористи примерот за снабдување со природен гас со користење на станици за компресиран гас како што е во општина Струмица и во општините каде што не е исплатливо да се гради магистрална дистрибутивна мрежа, имајќи во предвид дека вредноста на изградба на еден километар магистрален гасовод е околу 400.000 евра, додека вредноста на една декомпресиска станица е околу 500.000 евра.

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Укажуваме на потребата од користење на позитивните искуства на двете општини во РМ Куманово и Струмица, кои први започнале со изградба на дистрибутивната мрежа во РМ преку ЈП, имајќи во предвид дека сега општините во РМ започнуваат со активности за формирање на ЈП, за изработка на физибилити студии, како и за проекти за изградба на дистрибутивна гасоводна мрежа во своите општини.

Декомпресиска станица за копресирање на природен гас во ЈП Струмица Гас.

IV. ЗАКЛУЧОК

За непречено спроведување на процесот на гасификацијата на РМ, констатиравме дека не се преземени сите неопходни мерки и активности од страна на надлежните институции во РМ. Отсуството на стратегија за развој на енергетиката во РМ за нареден период, целосното завршување на започнатите проекти за изградба на магистралната гасоводна мрежа согласно предвидената динамика и нејзино навремено ставање во функција, неизградената дистрибутивна гасоводна мрежа во општините во републиката, обезбедувањето на неопходни финансиски средства за целосна изградба на планираната магистрална и дистрибутивна мрежа и зајакнувањето на кадровските капацитети во институциите надлежни за спроведување на процесот на гасификација во РМ, се состојби кои имаат влијание врз ефикасноста на изградбата на гасоводната мрежа во РМ, заради користење на природниот гас како енергенс на цела територија на РМ.

За надминување на горенаведените состојби потребни се соодветни и сеопфатни политики и мерки за подобрување на состојбата со гасификацијата во РМ, подобра комуникација и координација помеѓу надлежните институции, како и поголема ефикасност на процесот на изградба на магистралната и дистрибутивната гасоводна мрежа во РМ. Реализацијата на наведените активности ќе придонесе за подобрување на процесот на гасификација во РМ, со цел да се користи гасот како реагенс, имајќи го во предвид неговото еколошкото значење во заштита на животната средина.

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

V. ПРЕПОРАКИ

Влада на Република Македонија

Одговорните лица да преземат мерки и активности за:

1. Започнување на постапката за сопственичкото раздвојување на операторот на системот за пренос на природен гас од другите субјекти што се поврзани со дејностите на производство и трговија и снабдување со природен гас;
2. Разгледување на потребата од донесување на нов Закон за складирање и заштита од запални течности и гасови;
3. Сите доставени стратешки документи од страна на надлежни/одговорни институции, да се усвојуваат во законски предвидените рокови;
4. Анализа на потребата од „промоција„ на позитивните искуства на општини во РМ кои започнале со изградба на дистрибутивната мрежа во РМ преку ЈП, како и форми на поддршка во делот на активности за формирање на ЈП, изработка на физибилити студии, проекти за изградба на дистрибутивна гасоводна мрежа;
5. Анализа на потребата од промоција на позитивните ефекти од приклучување на гасоводната мрежа на правните и физичките лица, изнаоѓање на форми за нивна едукација, заради потенцирање на позитивните ефекти од спроведување на целосна гасификација во РМ.
6. Обезбедување на дополнителни финансиски средства за потребни за навремена реализација на процесот на гасификација на РМ.

Министерство за економија

Одговорните лица да преземат мерки и активности за:

7. Изработка на нова стратегијата за развој на енергетиката во Република Македонија и доставување до Владата на РМ за нејзино донесување;
8. Навремено донесувањето на Програмата за реализација на стратегијата за развој на енергетиката во РМ и доставување до Владата на РМ за нејзино донесување;
9. Донесувањето на подзаконските акти во областа на природниот гас во предвидените законски рокови;
10. Иницирање на активностите за подготовка на планирање и изготвување на планска и проектна документација за дистрибутивна гасификациона мрежа во општините во РМ;

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

---

11. Обезбедување на финансиски средства за изградба на дистрибутивната гасоводна мрежа во предвидените општини во РМ.

АД Македонски енергетски ресурси

Одговорните лица да преземат мерки и активности за:

12. Интензивирање на активностите за завршување на започнатата изградба на магистралната гасоводна мрежа во Република Македонија;
13. Пуштање во функција на изградената магистралната гасоводна делница Ключовце - Блок станица 5 со цел започнување на користењето на природниот гас;
14. Реализација на склучените договори за изградба на магистралните гасоводни делници во предвидените рокови, со цел завршување на започнатите проекти за гасификација на Република Македонија;
15. Разрешување на проблемот со изградбата на магистралната гасоводна делница низ парк шумата Водно со цел продолжување на започнатите активности за изградба на магистралната гасоводна делница;
16. Обезбедување на финансиски средства и завршување на постапките за експропријација со цел навремено завршување на изградба на магистралната гасоводна мрежа во Република Македонија;
17. Пуштање во употреба на изградените магистрални гасоводни делници и започнување на користењето на природниот гас во Република Македонија;
18. Вршење на приоритетната дејност, пренос на природен гас, со цел остварување на приходи и започнување на враќање на земениот заем за изградба на магистралните гасоводни делници во Република Македонија;
19. Изградба на систем за управување и контрола, како збирен центар на информации за примање, надзор, преземање и обработка на податоци од сите магистрални гасоводни делници;
20. Обезбедување на финансиски средства за изградба на интерконективен гасовод за снабдување со природен гас од различни извори;
21. При изработка на тендерската документација, да се има во предвид, критериумите за утврдување на способност на економските оператори да соодветствуваат со реалните потреби за предметот на набавка, како и да се почитуваат начелата на конкурентност и непристрасност.

Регулаторна комисија за енергетика на Република Македонија

Одговорните лица да преземат мерки и активности за:

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ОД РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ
ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИ, ПОЛИТИКИ И ПРОЕКТИ ЗА ГАСИФИКАЦИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

---

22. Донесувањето на подзаконските акти во областа на природниот гас во предвидените законски рокови.

ЈП Куманово Гас

Одговорните лица да преземат мерки и активности за:

23. Инвестирање во проширувањето на дистрибутивната гасоводна мрежа, со цел создавање на услови и можности за приклучување на што поголем број корисници на истата.

ЈП Струмица Гас

Одговорните лица да преземат мерки и активности за:

24. Инвестирање во проширувањето на дистрибутивната гасоводна мрежа, со цел создавање на услови и можности за приклучување на што поголем број корисници на истата.